

มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา
(ฉบับสมบูรณ์)

รุ่งนภา ชชาติขำนิ

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายเศรษฐกิจ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2565

บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยแม้ว่าจะมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายสนับสนุนการศึกษาเพื่อบุคคลอื่นซึ่งเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคแก่สถานศึกษาและค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร แต่ยังไม่มีความมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของผู้เสียภาษีเงินได้ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าประเทศออสเตรเลีย ผู้เสียภาษีสามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษาและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษามาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เพิ่มเติม โดยกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในขณะที่ประเทศอินเดียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีสามารถนำดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการเงินมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศดังกล่าว ผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางในการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงของประเทศไทยเพื่อช่วยให้เกิดแรงจูงใจและส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษาเรื่องมาตรการบรรเทาภาวะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์และเมตตาจากคณาจารย์ทุกท่าน จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ ผู้เขียน ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โชติกา วิทยาวรากุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์วิรุทธิ์ ชาญชัยกิตติกร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำในการ วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและเสนอแนวทางในการเขียนเอกัตศึกษา ตลอดจนช่วยตรวจทานและแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้เอกัตศึกษาฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความรู้กระบวนการทางความคิดแก่ผู้เขียน และขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณลุงและเพื่อนนิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเศรษฐกิจ รุ่นที่ 24 รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน ที่คอยให้ กำลังใจและเป็นแรงผลักดันให้ผู้เขียนสามารถจัดทำเอกัตฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกัตศึกษาเล่มนี้อาจเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อย และหากมี ข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

รุ่งนภา ขาดิขานี

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	5
บทที่ 2 การบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	6
2.1 ความสำคัญของการศึกษา	6
2.1.1 ความหมายของการศึกษา.....	7
2.1.2 ประเภทและระบบของการศึกษาในประเทศไทย	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	12
2.4 การบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาในประเทศไทย	13
2.4.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินได้บุคคลธรรมดา	14
2.4.2 มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาครัฐ	15
2.4.2.1 การหักค่าลดหย่อน	15
2.4.2.2 การยกเว้นภาษี.....	17
2.4.2.3 การเครดิตภาษี.....	17
2.4.3 สิทธิประโยชน์ทางภาษีเกี่ยวกับรายจ่ายด้านการศึกษาสำหรับเงินได้บุคคลธรรมดา	18
2.4.3.1 ค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาและหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการบังคับใช้สิทธิ ประโยชน์การลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษาบุตร	18
2.4.3.2 ค่าลดหย่อนเงินบริจาค.....	20

บทที่ 3	มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของต่างประเทศ	22
3.1	มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศ ออสเตรเลีย	22
3.1.1	หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา.....	22
3.1.2	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าลดหย่อนสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา	27
3.1.3	วิธีการคำนวณค่าลดหย่อนจากการบรรเทาภาระภาษีรายจ่ายด้านการศึกษา.....	31
3.2	มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศอินเดีย .	34
3.2.1	หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา.....	34
3.2.2	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าลดหย่อนสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา	36
3.2.3	วิธีการคำนวณค่าลดหย่อนจากการบรรเทาภาระภาษีรายจ่ายด้านการศึกษา.....	37
บทที่ 4	ปัญหาและแนวทางในการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา ในประเทศ ไทย	39
4.1	สภาพปัญหาของการไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้าน การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงของประเทศไทย	39
4.2	วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา ของประเทศไทย ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย	40
4.3	แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning).....	43
บทที่ 5	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ	48
5.1	บทสรุป.....	48
5.2	ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม		52

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	หมวดรายจ่ายด้านการศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้สามารถหักค่าลดหย่อน.....	32
ตารางที่ 2	วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของรายจ่ายด้านการศึกษา หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรายจ่าย ของประเทศไทย ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย.....	42

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 รูปภาพโครงสร้างสัดส่วนการจัดเก็บภาษีแบ่งตามประเภทในปี 2563.....	2
ภาพที่ 2 รายจ่ายด้านการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษาและที่ทำงานกับสถานศึกษา.....	30

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรไปจนถึงการพัฒนาประเทศ การสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคมได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญคือ “การศึกษา” การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญสำหรับทุกคนในการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ จนกลายเป็นเครื่องมือในการดำรงชีพ อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตของประเทศ หากประเทศที่มีการส่งเสริมการศึกษาให้แก่คนในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันทุกคนควรมีการพัฒนาความรู้ตลอดเวลา เพราะการเรียนรู้ การศึกษาไม่มีที่สิ้นสุด

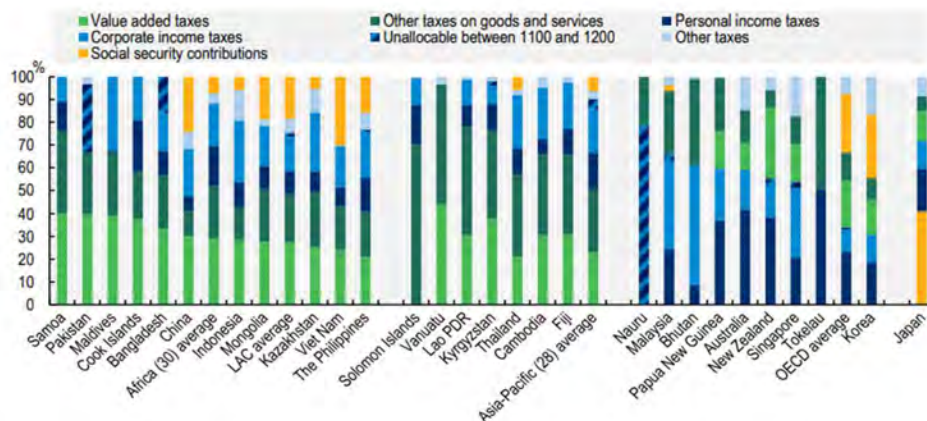
การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่เริ่มต้นเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยตนเองซึ่งเน้นการพัฒนาส่วนบุคคล ไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็สามารถเรียนรู้ได้ต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด โดยทั่วไป การเรียนรู้ตลอดชีวิตมักถูกนำไปอ้างถึงการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือการฝึกอบรมขององค์กร เป็นต้น ในปัจจุบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเทคโนโลยีบางอย่างสามารถเข้ามาแทนที่มนุษย์ได้ทุกเมื่อ ดังนั้น ทุกคนจึงต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวอยู่ตลอดเวลา

หลายประเทศให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาเป็นลำดับต้นๆ ในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในเรื่องเทคโนโลยี การพัฒนาประชากรของประเทศให้มีการศึกษา มีความรู้ความสามารถจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง สามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ โดยในปี 2563 - 2564 ผลการสำรวจของ World Population Review พบว่าประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก 10 อันดับ¹ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เยอรมนี แคนาดา ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สวีเดน และเนเธอร์แลนด์ โดยประเทศดังกล่าวให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาและการพัฒนาด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังมีมาตรการบรรเทาภาระทางภาษีและสนับสนุนการศึกษาอีกด้วย จากการศึกษาพบว่าประเทศส่วนใหญ่ให้สิทธิประโยชน์โดยให้นำรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การศึกษาเพื่อรักษาหรือพัฒนาทักษะในการทำงานมาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้² ยิ่งไปกว่านั้นประเทศ

¹ World population review, *Countries with the Best Educational Systems - 2021 Best Countries Report* [Online], September 5, 2022. Source <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/education-rankings-by-country>

² Internal Revenue Service, *Tax Benefits for Education: Information Center* [Online], September 5, 2022. Source <https://www.irs.gov/newsroom/tax-benefits-for-education-information-center>

ออสเตรเลียนอกจากจะให้นำรายจ่ายการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นมาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีบุคคลธรรมดาได้แล้วยังให้นำรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษามาหักได้เพิ่มเติม เนื่องจากประชาชนทุกคนควรได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เข้าถึงการศึกษาได้มากขึ้นและไม่ควรมีภาระรายจ่ายมากเกินไปจนสมควรที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่าเรียนที่บ้าน ค่าอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ของกิจกรรมหรืออาชีพ และรายจ่ายในการเดินทางระหว่างที่ทำงานหรือที่พักอาศัยไปสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการและหลักเกณฑ์การบรรเทาภาระภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาที่มีความครอบคลุมมากที่สุด และมาตรการดังกล่าวมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนในประเทศมีการพัฒนาศักยภาพ ศึกษาหาความรู้ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาประเทศต่อไป นอกจากนี้ ข้อมูลจากองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) พบว่าประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีสัดส่วนของรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดจากรายได้รวมของรัฐบาล และเป็นประเทศที่มีสัดส่วนของรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาและประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามาตรการในการการจัดเก็บภาษีมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และง่ายต่อการบริหารจัดการ

ภาพที่ 1 รูปภาพโครงสร้างสัดส่วนการจัดเก็บภาษีแบ่งตามประเภทในปี 2563³

นอกจากนี้ประเทศอินเดียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีการสถาบันการศึกษามากที่สุดในโลก โดยติดอันดับ 1 ใน 5 ของโลก โดยประเทศอินเดียมีมหาวิทยาลัยรวมทั้งหมดมากกว่า 800 แห่ง วิทยาลัย 39,000 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วยหลักสูตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รัฐบาลประเทศอินเดียให้ความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมากเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษา รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลและพัฒนาศักยภาพของประชาชนในประเทศให้มี

³ The Organization for Economic Co-operation and Development: OECD, *Revenue statistics in Asia and the Pacific - Strengthening tax revenues in developing Asia 1990 - 2020*, (2021), 27.

ความรู้ความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก⁴ โดยหนึ่งในมาตรการที่ช่วยส่งเสริมและบรรเทาภาระในด้าน การศึกษาคือมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาในเรื่องของ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพื่อตนเอง บุตรและคู่สมรส⁵

ปัจจุบันรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทยเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้ผู้เสียภาษีต้องแบกรับรายจ่ายที่ ไม่สัมพันธ์กับรายได้ และมีผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ถึงแม้ว่า ภาครัฐได้กำหนดมาตรการในการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหลายมาตรการ แต่สำหรับมาตรการ บรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีการลดหย่อนเงินที่บริจาคแก่สถานศึกษาของ ทางราชการโดยให้หักได้เท่าจำนวนที่บริจาคจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิที่เหลือตามประมวล รัษฎากร มาตรา 47 (7)⁶ ซึ่งรายจ่ายดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้เสียภาษีโดยตรงแต่เป็นรายจ่าย เพื่อสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่น รวมถึงค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดา โดยให้สามารถนำรายจ่าย ที่เกิดขึ้นจากบุตรมาหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องของอายุและ สถานะการทำงานของบุตร สำหรับบุตรที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไปที่ยังไม่มีเงินได้และทำการศึกษาต่อ โดยบิดามารดา เป็นผู้สนับสนุนรายจ่ายด้านการศึกษาจะไม่สามารถนำรายจ่ายด้านศึกษามาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการการค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดามารดาไม่ได้เชื่อมโยงกับการศึกษา โดยตรงแต่เป็นการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรเท่านั้น⁷

จากการศึกษา ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีบุคคลธรรมดาในประเทศไทยสำหรับ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรง ผู้ศึกษาเห็นว่ากรมสรรพากรควรนำมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียมาศึกษา เปรียบเทียบเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการการหักค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา เพื่อให้เป็นไปตามหลักความสามารถในการเสียภาษีและทำให้เกิดความเป็นธรรมจะเป็นการบรรเทา ภาระภาษีรายจ่ายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด ชีวิตอีกด้วย

⁴ กรุงเทพมหานคร, อินเดีย อีกหนึ่งทางเลือก เด็กไทยศึกษาต่อต่างประเทศ [ออนไลน์], 15 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา <https://www.bangkokbiznews.com/social/862256>

⁵ BankBazaar, Tax Benefits on Tuition Fees & Education Fees [Online], November 23, 2022. Source <https://www.bankbazaar.com/tax/tax-benefits-on-tuition-and-school-fees.html>

⁶ มาตรา 47 (7) แห่งประมวลรัษฎากร

⁷ มาตรา 47 (1) (ค) แห่งประมวลรัษฎากร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

(1) ศึกษาปัญหาของมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย

(2) ศึกษาหลักเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวกับมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย

(3) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาของภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) สำหรับผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษี

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงจึงควรมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) โดยศึกษาเปรียบเทียบมาตรการบรรเทาภาระภาษีเพื่อการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียเพื่อให้ได้แนวทางสำหรับประเทศไทยในการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษี

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาวิจัยเอกสาร โดยศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ศึกษาปัญหาของมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทยและหลักเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวกับมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย เพื่อนำมาเสนอแนะและเป็นแนวทางแก้ปัญหาของมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Document any Research) โดยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสารในรูปแบบรายงาน รายงานวิจัย บทความทางวิชาการต่างๆ หนังสือ วารสาร ข้อมูลจากบทบัญญัติของกฎหมายภาษีอากรของประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย เพื่อเรียบเรียงและวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปของการศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

(1) ทราบปัญหาของมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย

(2) ทราบถึงหลักเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวกับมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย

(3) ได้แนวทางในการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระภาษีเพื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) สำหรับผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษี

บทที่ 2

การบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการดำรงชีพ การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังสร้างความได้เปรียบในการประกอบอาชีพเนื่องจากการพัฒนาทักษะความรู้อยู่ตลอดเวลาทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการจ้างงานได้มากขึ้น หากประเทศมีการส่งเสริมการศึกษาให้แก่คนในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลมากขึ้น สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังที่กำหนดไว้ในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและมาตรการส่งเสริมเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้แนวคิดของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตครอบคลุมการเรียนรู้ทุกรูปแบบตลอดช่วงชีวิต เป็นการศึกษาที่ผสมผสานและเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งสนับสนุนบุคคลเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้จากคนอื่นในสังคมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถพัฒนาความสนใจ ความต้องการและความสามารถของตนเองให้สมบูรณ์ตามความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ

การศึกษาและการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้นโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจุบันหลายคนไม่ได้มีเพียงอาชีพหลักเพื่อหารายได้เท่านั้น แต่มีอาชีพเสริมอื่นๆ ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่ต่อยอดเป็นงานมั่นคงได้ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อมาพัฒนาศักยภาพในการทำงานสำหรับอาชีพหลักและอาชีพเสริม จะเป็นการเรียนรู้แบบผสมผสานทั้งในระบบ นอกระบบและเรียนรู้ตามอัธยาศัย เช่น การอบรมระยะสั้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หรือการเรียนต่อมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสายงานโดยตรง เพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงานให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเข้าร่วมในการเรียนรู้ที่เพิ่มสูงขึ้นย่อมส่งผลต่อรายจ่ายที่สูงขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งอาจมีผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อีกทั้งภาครัฐยังไม่มีสิ่งจูงใจเพื่อให้ประชาชนมีการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

2.1 ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตของทุกคน และเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องแสวงหาองค์ความรู้เพื่อมาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เพื่อสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต การศึกษายังเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ หากประเทศมีการส่งเสริมการศึกษาให้แก่คนในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลมากขึ้น ในปัจจุบันสังคมโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กระแสโลกาภิวัตน์ได้เข้ามาอิทธิพลต่อหลายๆ ประการในสังคม ไม่เว้นแต่ระบบการศึกษาก็ได้รับอิทธิพลเช่นกัน อย่างไรก็ตามการศึกษาได้มีการ

ปรับเปลี่ยนและปรับปรุงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อก่อให้เกิดความทันสมัยในองค์ความรู้ และมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาปรับใช้กับการศึกษาเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันภาครัฐมีมาตรการทั่วไปเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพสามารถศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ยกตัวอย่างเช่น มาตรการสนับสนุนอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม มาตรการสนับสนุนคอมพิวเตอร์ขนาดพกพาเพื่อการศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนออนไลน์สำหรับเด็กนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ โดยอาจมีการพิจารณาสิทธิประโยชน์ด้านอื่น ๆ ให้กับภาคเอกชน เพื่อสร้างแรงจูงใจและมาตรการเพิ่มเติมสำหรับครู กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ขนาดพกพาเพื่อการศึกษาให้กับครูผู้สอนเพื่อทำให้ครูผู้สอนเข้าถึงการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมโดยเฉพาะในต่างจังหวัดหรือโรงเรียนในชนบทที่มีความขาดแคลนทั้งบุคลากรงบประมาณและการเข้าถึงเทคโนโลยี⁸ นอกจากนี้ยังมีมาตรการที่เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการศึกษาหรือการกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยแหล่งเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้แก่ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ของภาครัฐ รวมทั้งธนาคารเฉพาะกิจของรัฐและธนาคารพาณิชย์บางแห่ง⁹

เนื่องจากมีประชาชนจำนวนมากไม่มีความพร้อมด้านฐานะทางการเงิน ขาดแคลนอุปกรณ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ในการเรียนและมีอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่บ้านต่ำมาก ทางภาครัฐจึงมีมาตรการมากมายเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาโดยการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน หากประชาชนมีความรู้และทักษะพื้นฐานแล้วย่อมส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ของประชากร และเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ แต่การศึกษายังมีมิติด้านสังคมและการเมืองรวมอยู่ด้วย ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวสะท้อนความมีหรือไม่มีเสถียรภาพทางสังคมในทุกด้านอีกด้วย

2.1.1 ความหมายของการศึกษา

นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของการศึกษาดังนี้

Carter V Good เห็นว่าการศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงอาการตอบสนองหรือพฤติกรรมแต่เพียงบางส่วนหรือทั้งหมดอันมาจากประสบการณ์ การศึกษามีอยู่ 3 ลักษณะ

(1) การศึกษาเป็นการผสมผสานของกระบวนการต่างๆ ซึ่งบุคคลใช้ในการพัฒนาความสามารถ ทักษะและพฤติกรรม ตามค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคม

⁸ รัฐบาลไทย, การประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา [ออนไลน์], 20 กันยายน 2565.

แหล่งที่มา <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/58957?fbclid=IwAR2DS5M>

hBLCw52hISP85Ut6LxxMAXCDQSnF6u6hAC7l1anrpuCbxyv50l4

⁹ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา, กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา [ออนไลน์], 20 กันยายน 2565. แหล่งที่มา

<https://www.studentloan.or.th/th/home>

(2) การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมซึ่งเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการเลือกสรรและกำหนดขึ้น เพื่อการพัฒนาสมรรถภาพทางสังคม และศักยภาพของแต่ละบุคคลให้ถึงขีดสูงสุด

(3) การศึกษารายวิชาหรือสาขาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา¹⁰

Bartlett และ Burton ให้นิยามการศึกษาไว้ว่าเป็นคำที่นิยามได้หลายมิติตามกลุ่มผู้นิยาม แต่โดยทั่วไปจะหมายถึงกระบวนการได้มาซึ่งความรู้และทักษะของบุคคล และผลที่ได้รับการกระบวนการดังกล่าวหลังจากกระบวนการทางการศึกษาสิ้นสุดลง¹¹

สาโรช บัวศรี กล่าวว่าการศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม โดยเป็นการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนงอกงามหรือหมายถึงการศึกษาเพื่อการพัฒนาสิ่งที่เรียกว่าการพัฒนาขั้น 5 ซึ่งประกอบด้วย

(1) รูปร่างคือ ร่างกายรวมทั้งคุณสมบัติและพฤติกรรมทั้งปวง

(2) เวทนาคือ อารมณ์ทุกข์และสุขของมนุษย์

(3) สัญญาคือ การเรียนรู้และเป็นตัวสร้างความจำ

(4) สังขารคือ องค์ประกอบทางจิตที่คอยปรุงแต่งให้คิดดีหรือชั่ว และ

(5) วิญญาณคือ การรับรู้ที่เกิดจากการสัมผัส ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มีความโลภความโกรธ ความหลงอยู่ จะได้ลดน้อยถอยไปและได้บรรลุถึงชีวิตที่ร่มเย็นตามควรแก่กรณี¹²

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ให้คำนิยามของการศึกษาไว้ว่าการศึกษามีความหมายถึงกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต¹³

คำจำกัดความและความหมายของการศึกษาของนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษามีความหมายถึงกระบวนการเรียนรู้สิ่งที่เกิดในสังคม เพื่อสร้างคนให้มีความรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความคิด ทักษะและพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ตามค่านิยมและคุณธรรมในสังคม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

¹⁰ สุณีญ์ ภูพันธ์, แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร (เชียงใหม่: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2546) หน้า 7.

¹¹ Bartlett, S. & Burton, D., "Practitioner research or descriptions of classroom practice? A discussion of teachers investigating their classrooms." (Educational Action Research), PP.395-405.

¹² สาโรช บัวศรี, การศึกษาและจริยธรรม (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น, 2549) หน้า 46.

¹³ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4

2.1.2 ประเภทและระบบของการศึกษาในประเทศไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 มีการจัดระบบการศึกษาเป็น 3 รูปแบบคือ การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน โดยการศึกษาในระบบมี 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

(1.1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาซึ่งไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ 3 - 6 ปี

การศึกษาระดับประถมศึกษาโดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีประเภทสามัญศึกษา¹⁴และประเภทอาชีวศึกษา¹⁵ โดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

(1.2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา การใช้คำว่า อุดมศึกษา แทนคำว่า การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ก็เพื่อจะให้ครอบคลุมการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาที่เรียนภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน¹⁶

¹⁴ ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

¹⁵ ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

¹⁶ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ ดังนี้

European Commission กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตลอดชีวิตคือ กิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของแต่ละบุคคล พลเมือง สังคม และความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการทำงาน¹⁷

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่าเป็นกระบวนการและแนวคิดของการเรียนรู้ที่ดำเนินไปตลอดชีวิตที่จะตอบสนองต่อความต้องการทางด้านการเรียนรู้และการศึกษาของแต่ละบุคคล ตั้งแต่การศึกษาสำหรับเด็กไปจนถึงการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต¹⁸

สุนทร สุนันท์ชัย กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาทั้งชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายซึ่งมีจุดประสงค์ในการพัฒนาบุคคลให้มีการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกในทันยุคทันสมัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างเต็มศักยภาพเป็นการศึกษาที่เกิดจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองทั้งการเรียนรู้ในระบบ นอกกระบบและแบบที่ไม่เป็นทางการ¹⁹

สุมาลี สังข์ศรี ได้ให้ความหมายการศึกษาตลอดชีวิตหมายถึงภาพรวมของการศึกษาทุกประเภทที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายเป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบทั้งการในระบบ การศึกษานอกกระบบและการศึกษาแบบไม่เป็นทางการจากทุกแหล่งความรู้ในชุมชนและสังคมและเกิดขึ้นได้ทุกที่โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่สัมพันธ์กับชีวิตและผสมผสานกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตของบุคคล²⁰

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 กล่าวว่า การศึกษาตลอดชีวิตหมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

¹⁷ Core, *Lifelong Learning: Meaning, Challenges, and Opportunities* [Online], September 23, 2022. Source <https://files.core.ac.uk/pdf/2612/81565041.pdf>

¹⁸ Global Education Monitoring Report Team, *Literacy for Life* (Paris: Graphoprint, 2005), P.420.

¹⁹ สุนทร สุนันท์ชัย, *หลักและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกกระบบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช* (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532).

²⁰ สุมาลี สังข์ศรี, *การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ* (กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543).

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ได้มีการศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมาย แนวคิดและหลักเกณฑ์ของการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับวัยทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา และเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษา มีแนวคิดที่เน้นการสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิต เช่น หลักสูตรการเรียนที่เชื่อมโยงกับอาชีพ ที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลักสูตรการเรียนรู้อย่าง non-degree และหลักสูตรที่ตอบโจทย์รายบุคคล รวมถึงการสร้างทักษะชีวิต

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีแนวคิดโดยเน้นการพัฒนาบัณฑิตฐานสมรรถนะ โดยการเพิ่มจำนวนนักศึกษาให้มีการศึกษานอกระบบมากขึ้น โดยมีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการให้มากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน

กลุ่มที่ 3 บุคคลกลุ่มกำลังแรงงาน มีแนวคิดที่เน้นการพัฒนาทักษะกำลังแรงงานและทักษะต่างๆ เพื่อใช้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย การส่งเสริมและจูงใจการพัฒนาทักษะแรงงาน เช่น การสร้างความตระหนักด้าน การพัฒนาความรู้และทักษะทั้งในอาชีพหลักและอาชีพเสริม การพัฒนากำลังแรงงานเฉพาะกลุ่ม เช่น การพัฒนาทักษะและสวัสดิการสำหรับแรงงานนอกระบบ การพัฒนาทักษะแรงงานกลุ่มฟรีแลนซ์

กลุ่มที่ 4 ผู้สูงอายุ มีแนวคิดในการจัดการเรียนรู้และการส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าสังคมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เน้นการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัย ส่งเสริมการทำงานของ ผู้สูงอายุ เช่น ขยายอายุการทำงาน การสร้างเครือข่ายคลังปัญญาผู้สูงอายุ เป็นต้น²¹

ความหมายของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นการเรียนรู้ที่บุคคลแต่ละบุคคลต้องการหาความรู้และคำตอบด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนเสมอไป แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ที่มีอยู่ เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้หรือเสริมทักษะบางอย่างให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยไม่จำกัดในเรื่องของช่วงอายุ รูปแบบการเรียนรู้โดยสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยทุกคนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่วนการศึกษาตลอดชีวิตเป็นระบบการเรียนรู้เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

²¹ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.), Lifelong Learning แผนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้คนไทยพร้อมรับทุกวิกฤตการณ์โลก [ออนไลน์], 21 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.nxpo.or.th/th/9448/>

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปัจจุบันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกมีการเปลี่ยนแปลงมากมายหลายมิติ เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีชีวิต การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การแทนที่แรงงานด้วยเทคโนโลยีอัตโนมัติ รูปแบบการเรียนรู้ที่มีการพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรทั้งในระดับประเทศ และระดับโลกที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สังคมดิจิทัลและสถานการณ์ช่วงชิงแรงงานทักษะสูง ได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และเทคโนโลยีและถือเป็นตัวเร่งสำคัญต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย ให้มุ่งเน้นไปที่การจัดการการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งระบบและกลุ่มคนทุกช่วงอายุ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะและศักยภาพที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและสามารถพัฒนาตนเอง ได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก

นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้มีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

Joel Brian Slemrod นักเศรษฐศาสตร์และนักวิชาการชาวอเมริกันกล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายในการบริหารประเทศ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้การต้นทุนในการลงทุนสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทำให้อุตสาหกรรมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนงานและอาชีพได้ตลอดเวลา รวมถึงการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมมีความสำคัญมากขึ้นเช่นกัน แนวคิดการนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีมาร่วมช่วยส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะทำให้เพิ่มศักยภาพในการลงทุนด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เพิ่มมากขึ้น บุคคลมีการเรียนรู้และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เช่น การสนับสนุนเงินอุดหนุนแก่ลูกจ้างและนายจ้างที่ดำเนินการเรียนรู้ตลอดชีวิต การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับบุคคลและบริษัทเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นต้น²²

Tony Brown รองศาสตราจารย์ สถาบันเพื่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืนประเทศออสเตรเลีย ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการใช้มาตรการลดหย่อนทางภาษีของประเทศออสเตรเลีย กล่าวคือ ภาครัฐได้นำมาตรการทางภาษีมาร่วมช่วยจูงใจนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในประเทศมีการศึกษาและการเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เนื่องมาภาครัฐมีความพยายามดึงดูดวัยทำงานที่มีความหลากหลายทางอาชีพและบุคคลวัยทำงานที่กำลังห่อหุ้มให้กลับเข้าสู่การศึกษาและการฝึกอบรม โดยขอความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและสถาบันการอบรมวิชาชีพต่างๆ²³

²² Wiljan van den Berge et al., *The effects of a tax deduction for lifelong learning expenditures* [Online], December 27, 2022. Source <https://doi.org/10.1007/s10797-022-09736-y>

²³ Brown, Tony, Ed., *Lifelong Learning Making it work* [Online], December 18, 2022. Source <http://www.ala.asn.au/111/MakingItWork.pdf>

กระทรวงแรงงานประเทศไทย ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาใช้กับสถานประกอบการที่เป็นนิติบุคคล โดยเป็นมาตรการที่ใช้ใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมกับสถาบันการศึกษา เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานและมาตรการที่เจาะจงสถานประกอบการในบางกลุ่มอุตสาหกรรมหรือบางพื้นที่²⁴ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษียังมีข้อจำกัดในบางประการ เช่น มาตรการทางภาษีที่มีอยู่ยังไม่สามารถจูงใจสถานประกอบการให้เข้าร่วมมากเพียงพอ และไม่ว่าสถานประกอบการจะเลือกรูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกับการทำงานแบบใด ก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่ต่างกัน และเป็นมาตรการจูงใจในลักษณะตั้งรับสถานประกอบการที่มีแผนการพัฒนากำลังคนร่วมกับสถาบันการศึกษาอยู่แล้วจึงจะได้รับประโยชน์ แต่อาจไม่ได้จูงใจสถานประกอบการอื่นๆ ให้มาเข้าร่วมเพิ่มเติม²⁵

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังไม่มีสิ่งจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเพียงพอ มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอาจเป็นส่วนหนึ่งที่เอื้ออำนวยหรือแรงจูงใจให้มีการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นหากทางภาครัฐมีมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยจัดทำมาตรการส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ในการผลักดันการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้นอาจจะทำให้ประชาชนมีความสนใจในการศึกษา การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ในการประกอบอาชีพหรือการใช้ชีวิตให้ทันต่อความรู้และทักษะที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

2.4 การบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาในประเทศไทย

ประเทศไทยมีค่าลดหย่อนเป็นตัวบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ผู้เสียภาษี เมื่อใดที่ภาครัฐเห็นว่าประชาชนต้องเผชิญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้นจะมีการเสนอแก้กฎหมายให้มีการเพิ่มค่าลดหย่อน โดยการเพิ่มค่าลดหย่อนมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความมั่นคงให้แก่ชีวิตและครอบครัว ส่งเสริมการมีบุตร การออม การลงทุน การเมือง การท่องเที่ยว รวมถึงการศึกษาอีกด้วย

²⁴ กรมสรรพากร, มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพตลอดชีวิต [ออนไลน์], 21 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/SMEs/infographic/Tax_Incentives_5.pdf

²⁵ กลุ่มยุทธศาสตร์กำลังคนในระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อรองรับการพลิกโฉมฉบับพลันและวิกฤตการณ์โลก [ออนไลน์], หน้า 65-67

2.4.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรเป็นภาษีทางตรงประเภทหนึ่งที่สำคัญเพราะเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาล และเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาษีที่เก็บจากเงินได้ของบุคคลธรรมดา โดยบุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้ไม่ว่าประเภทใดชนิดใด ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้ต้องอยู่ในข่ายต้องเสียภาษี ผู้มีหน้าที่ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือบุคคลธรรมดา ผู้ถึงแก่ความตาย กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และ ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชินติบุคคล สำหรับเงินได้พึงประเมินตามความหมายในประมวลรัษฎากรคือเงินที่ได้รับจริง ทรัพย์สินซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ประโยชน์ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ เงินภาษีอากรดังกล่าวถือเป็นเงินได้พึงประเมิน รวมถึงเครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด²⁶

มาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ได้จำแนกประเภทของเงินได้พึงประเมินออกเป็นทั้งสิ้น 8 ประเภท ประกอบด้วย

- (1) เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส เบี้ยเลี้ยง
- (2) เงินได้จากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า เป็นต้น
- (3) ค่าแห่งกุฎีวิลล ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น
- (4) ดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนแบ่งกำไร เป็นต้น
- (5) รายได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อ การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน
- (6) วิชาชีพอิสระ ประกอบด้วย ประกอบโรคศิลปะ กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรมบัญชี และประณีตศิลปกรรม

- (7) รับเหมาก่อสร้าง
- (8) รายได้อื่น นอกเหนือจาก (1) - (7)

เงินได้พึงประเมินที่จะนำมาคำนวณภาษีต้องหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนส่วนบุคคลก่อนสำหรับค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนหรือเงินที่จ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินได้ การหักค่าใช้จ่ายสามารถหักได้ 2 วิธีคือการหักค่าใช้จ่ายแบบเหมา²⁷ และการหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร²⁸ สำหรับค่าลดหย่อนเป็นตัวบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีทำให้ผู้เสียภาษีเสียภาษีน้อยลงหรืออาจจะไม่ได้เสียภาษี

การยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหน้าที่ของผู้เสียภาษี แม้ว่าเงินได้สุทธิไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษี แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงต้องมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการให้กรมสรรพากรตามที่กฎหมาย

²⁶ กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2564 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2563), หน้า 13-19 และ หน้า 50-70.

²⁷ การหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา เป็นการกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายในอัตราที่ตายตัวโดยกำหนดเป็นอัตราร้อยละของยอดเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภท สำหรับผู้มีเงินได้สามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาไม่ต้องแสดงหลักฐานค่าใช้จ่ายต่อกรมสรรพากร

²⁸ การหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร เป็นการกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายตามจำนวนที่จ่ายไปจริง แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกับการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และจะต้องมีหลักฐานค่าใช้จ่ายเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับเงินได้นั้น

กำหนด การยื่นภาษีประจำปีจะยื่นปีละ 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคมของปีถัดจากปีที่มีเงินได้ หากมีเงินได้จากเงินได้ประเภทที่ 1 เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส เบี้ยเลี้ยงเพียงอย่างเดียวให้ใช้แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 91 ในการยื่นแบบแสดงรายการ แต่หากมีเงินได้ประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากเงินได้ประเภทที่ 1 ให้ใช้แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 90 ในการยื่นแบบแสดงรายการ ยกเว้นกรณีผู้ที่มีเงินได้ประเภทที่ 5 เงินได้ประเภทที่ 6 เงินได้ประเภทที่ 7 และเงินได้ประเภทที่ 8 ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายนของปีภาษี รวมกันแล้วเกิน 60,000 บาท ผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องยื่นภาษีครึ่งปี ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 30 กันยายนของปีภาษีนั้น โดยใช้แบบฟอร์ม ภ.ง.ด. 94 ในการยื่นแบบแสดงรายการ

2.4.2 มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของภาครัฐ

บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรมีหน้าที่ต้องเสียภาษีไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว แม้จะเป็นทารกหรือผู้เยาว์หากมีเงินได้เกิดขึ้นก็อยู่ในบังคับที่จะต้องเสียภาษี นอกจากนี้ ไม่จำกัดว่าบุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจจึงต้องเสียภาษี แม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นคนพิการ หรือคนวิกลจริตมีหน้าที่ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นกัน เพื่อให้ผู้เสียภาษีต้องแบกรับภาระภาษีมากเกินไปจนสมควร ภาครัฐจึงมีการกำหนดมาตรการทางภาษีไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.4.2.1 การหักค่าลดหย่อน

เงินได้พึงประเมินเมื่อหักค่าใช้จ่ายส่วนตัวแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษี ประมวลรัษฎากรกำหนดให้สามารถหักค่าลดหย่อนได้อีกก่อนนำเงินได้พึงประเมินที่เหลือซึ่งเรียกว่าเงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยค่าลดหย่อนนั้นเป็นตัวบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้เสียภาษี เพื่อให้ผู้เสียภาษีเสียภาษีในสัดส่วนที่ลดลงหรืออาจจะไม่ต้องเสียภาษีเลยเมื่อใดที่ประเทศต้องเผชิญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ ภาครัฐจะเสนอแก้กฎหมายให้เพิ่มค่าลดหย่อนมากขึ้นเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ กล่าวคือเมื่อผู้เสียภาษีมีภาระหน้าที่ที่ต้องเสียภาษีลดลงหรือไม่ต้องเสียภาษีเลยก็จะส่งผลให้มีเงินสำหรับใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น การจ้างแรงงานก็เพิ่มขึ้น และส่งผลโดยรวมให้เศรษฐกิจดีขึ้น การเพิ่มค่าลดหย่อนจึงมีส่วนช่วยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งมีความแตกต่างจากค่าใช้จ่ายที่ว่าค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนหรือเงินที่จ่ายไปเพื่อให้ได้ซึ่งเงินได้โดยตรง²⁹

ในปีภาษี 2565 ตามมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากรและกฎหมายลำดับรองกำหนดเรื่องค่าลดหย่อนไว้เป็นกลุ่มค่าลดหย่อนส่วนตัวและครอบครัว กลุ่มประกัน เงินออม และการลงทุน กลุ่มค่าลดหย่อนเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มเงินบริจาคและกลุ่มค่าลดหย่อนตามมาตราการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐ³⁰ ดังนี้

²⁹ ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, *คำสอนวิชากฎหมายภาษีอากร* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธนอรุณการพิมพ์, 2563), หน้า 330.

³⁰ มาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร

- (1) ค่าลดหย่อนส่วนตัว
- (2) ค่าลดหย่อนคู่สมรส
- (3) ค่าลดหย่อนบุตร³¹
- (4) ค่าลดหย่อนบิดามารดา³²
- (5) ค่าลดหย่อนผู้พิการหรือทุพพลภาพ³³
- (6) ค่าลดหย่อนค่าฝากครรภ์และทำคลอด³⁴
- (7) ค่าลดหย่อนค่าเบี้ยประกันชีวิตทั่วไป/เงินฝากแบบมีประกันชีวิตรวมถึงค่าลดหย่อนเบี้ยประกันสุขภาพตนเอง³⁵
- (8) ค่าลดหย่อนค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดา³⁶
- (9) ค่าลดหย่อนกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน³⁷
- (10) ค่าลดหย่อนค่าซื้อกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF)³⁸
- (11) ค่าลดหย่อนค่าเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ³⁹
- (12) ค่าลดหย่อนเงินประกันสังคม⁴⁰
- (13) ค่าลดหย่อนกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)⁴¹
- (14) ค่าลดหย่อนค่าซื้อกองทุนรวมเพื่อการออม (SSF)⁴²
- (15) ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยซื้อที่อยู่อาศัย⁴³
- (16) ค่าลดหย่อนเงินบริจาคเพื่อพรรคการเมือง⁴⁴
- (17) ค่าลดหย่อนเงินลงทุนธุรกิจ Social Enterprise (วิสาหกิจเพื่อสังคม)^{45,46}

³¹ พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560

³² พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 36) พ.ศ. 2548

³³ พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 37) พ.ศ. 2552

³⁴ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (99)

³⁵ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516 และ ข้อ 2 (97) กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)

³⁶ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (76)

³⁷ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526

³⁸ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (55)

³⁹ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (61)

⁴⁰ พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2533

⁴¹ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (90) และ (91)

⁴² กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (102)

⁴³ กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (52) (53) และ (59)

⁴⁴ พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 51) พ.ศ. 2562

⁴⁵ วิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) คือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือการบริการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังคมเป็นเป้าหมายหลักของกิจการและได้รับการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ.2562

⁴⁶ พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 735) พ.ศ. 2564 มาตรา 6

(18) ค่าลดหย่อนซื้อปดิมี่คีน 2565⁴⁷

(19) ค่าลดหย่อนเงินบริจาคเพื่อการศึกษา การกีฬา การพัฒนาสังคม และ
โรงพยาบาลรัฐ⁴⁸

(20) ค่าลดหย่อนเงินบริจาคทั่วไป⁴⁹

อีกทั้งค่าลดหย่อนบางประเภทบัญญัติอยู่ในรูปแบบการยกเว้นภาษีตามกฎหมายกระทรวง
ซึ่งออกตามความในมาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร

2.4.2.2 การยกเว้นภาษี

บุคคลธรรมดาได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ทาง
เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการบริหารจัดการเก็บภาษี เงินได้ที่ได้รับการยกเว้นคือเงินได้ที่กฎหมายระบุไว้ว่าไม่
อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งปัจจุบันการยกเว้นภาษีเงินได้มีอยู่มากมายกระจายตาม
กฎหมายฉบับต่างๆ เช่น ประมวลรัษฎากร กฎกระทรวง พระราชกฤษฎีกา ประกาศของอธิบดี และกฎหมาย
อื่นๆ โดยวัตถุประสงค์ของการยกเว้นภาษีเงินได้ก็จะแตกต่างกันออกไป ยกตัวอย่างเช่น กำไรจากการขายหุ้น
ในตลาดหลักทรัพย์⁵⁰ เงินรางวัลที่ถูกล็อตเตอรี่สลากกินแบ่งรัฐบาล หรือสลากออมสิน⁵¹ เงินได้ที่ได้รับตาม
หน้าที่ธรรมจรรยา หรือรับตามประเพณี เช่น เงินอั่งเปา สินสอด ของรับขวัญ เงินค่าขนมลูก เงินค่าเลี้ยงดูบิดา
มารดา เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 10 ล้านบาท⁵² รายได้สำหรับบุคคลที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป หรือคนพิการ ให้ยกเว้น
รายได้ 190,000 แรก⁵³ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงินชดใช้ค่าเสียหาย⁵⁴ ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับภาษีที่ต้องเสียตามมาตรา 48(2) เฉพาะผู้มีเงินได้มีภาษีที่ต้องเสียทั้งสิ้นจำนวนไม่เกิน 5,000 บาท⁵⁵
 เป็นต้น

2.4.2.3 การเครดิตภาษี

การเครดิตภาษีถือเป็นมาตรการบรรเทาภาระภาษีอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งจำนวนเงินที่
นำมาเครดิตภาษีนั้นเป็นกรณีที่กฎหมายอนุญาตให้นำมาหักออกจากภาษีได้โดยตรง ตัวอย่างเช่น เงินปันผลที่ผู้
มีเงินได้ได้รับมาจากกำไรสุทธิของบริษัทที่นำเงินไปลงทุน ซึ่งกำไรสุทธิดังกล่าวเป็นกำไรที่บริษัทได้หักค่าใช้จ่าย
ต่างๆ รวมถึงชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลไปแล้วจำนวนร้อยละ 20 และเมื่อบริษัทนำกำไรสุทธิจ่ายปันผลให้กับ

⁴⁷ กฎกระทรวง ฉบับที่ 379 (พ.ศ.2564) การยกเว้นรัษฎากร มาตรการซื้อปดิมี่คีน ปี2565

⁴⁸ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2508

⁴⁹ พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 51) พ.ศ. 2562

⁵⁰ มาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร และ กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (23)

⁵¹ มาตรา 42 (11) แห่งประมวลรัษฎากร

⁵² มาตรา 42 (27) และ 42 (28) แห่งประมวลรัษฎากร

⁵³ มาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร และ กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ข้อ 2 (72) และ (81)

⁵⁴ มาตรา 42 (13) แห่งประมวลรัษฎากร

⁵⁵ พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่480) พ.ศ. 2552

นักลงทุนจะมีการหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 10 ทำให้เป็นการเสียภาษีเงินปันผลมีความซ้ำซ้อน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่นักลงทุนผู้เสียภาษีจึงสามารถนำเงินปันผลมาเครดิตภาษีได้

2.4.3 สิทธิประโยชน์ทางภาษีเกี่ยวกับบรายจ่ายด้านการศึกษสำหรับเงินได้บุคคลธรรมดา

2.4.3.1 ค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาและหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการบังคับใช้สิทธิประโยชน์การลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษาบุตร

ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1) ค บัญญัติว่า “มาตรา 47 เงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40 เมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี ให้หักลดหย่อนได้อีกต่อไปนี้

(1) ลดหย่อนให้สำหรับ

(ค) บุตร

(1) บุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้มีเงินได้ หรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ คนละ 30,000 บาท และสำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมายตั้งแต่คนที่สองเป็นต้นไปที่เกิดในหรือหลังปี พ.ศ. 2561 ให้หักลดหย่อนได้เพิ่มอีกคนละ 30,000 บาท โดยในการนับลำดับบุตรให้นับลำดับของบุตรทุกคนไม่ว่าจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม

(2) บุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ คนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกินสามคน

ในกรณีผู้มีเงินได้มีบุตรทั้ง (1) และ (2) การหักลดหย่อนสำหรับบุตรให้นำบุตรตาม (1) ทั้งหมดมาหักก่อน แล้วจึงนำบุตรตาม (2) มาหัก เว้นแต่ในกรณีผู้มีเงินได้มีบุตรตาม (1) ที่มีชีวิตอยู่ รวมเป็นจำนวนตั้งแต่สามคนขึ้นไป จะนำบุตรตาม (2) มาหักไม่ได้ แต่ถ้าบุตรตาม (1) มีจำนวนไม่ถึงสามคนให้นำบุตรตาม (2) มาหักได้ โดยเมื่อรวมกับบุตรตาม (1) แล้วต้องไม่เกินสามคน

การนับจำนวนบุตร ให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วยการหักลดหย่อนสำหรับบุตร ให้หักได้เฉพาะบุตรซึ่งมีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปีและยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษา หรือซึ่งเป็นผู้เยาว์หรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถอันอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู แต่มิให้หักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าวที่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป โดยเงินได้พึงประเมินนั้นไม่เข้าลักษณะตามมาตรา 42

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าว ให้หักได้ตลอดปีภาษีไม่ว่ากรณีที่จะหักได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่ และในกรณีบุตรบุญธรรมนั้นให้หักลดหย่อนในฐานะบุตรบุญธรรมได้แต่ฐานะเดียว”⁵⁶

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการบังคับใช้ของสิทธิประโยชน์การลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษาบุตร

⁵⁶ มาตรา 47(1) ค แห่งประมวลรัษฎากร

สิทธิการลดหย่อนบุตรสำหรับบิดามารดา โดยบุตรที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้นั้นต้องถูกขึ้นชื่อเป็นบุตรที่ถูกตั้งตามกฎหมาย และมารดาเมื่อบุตรเกิดมาจะเป็นบุตรที่ถูกตั้งตามกฎหมายเสมอไม่ว่ามารดาจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตาม ส่วนบิดาที่จะใช้สิทธิลดหย่อนได้ต้องเป็นบุตรที่ถูกตั้งตามกฎหมายเท่านั้น กล่าวคือเกิดจากการจดทะเบียนสมรสของบิดามารดา จดทะเบียนรับรองบุตร หรือศาลพิพากษาให้เป็นบุตร

สิทธิการลดหย่อนด้วยบุตรบุญธรรมสำหรับคนที่มีบุตรบุญธรรมนั้น สามารถนำมาใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ก็ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยใช้สิทธิในการลดหย่อนบุตรบุญธรรมได้ไม่เกิน 3 คน ซึ่งต่างจากบุตรที่ถูกตั้งตามกฎหมายซึ่งสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ไม่จำกัดจำนวนบุตร

ข้อจำกัดในการลดหย่อนบุตรนั้นไม่ได้สามารถทำได้ตลอดชีวิต โดยข้อกำหนดจะมี การประเมินคุณสมบัติโดยอ้างอิงจากความสามารถและวัยของบุตร ดังนี้

(1) คุณสมบัติของบุตรที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้

(1.1) บุตรเกิดจนถึงบรรลุนิติภาวะ (อายุ 20 ปี) หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรส

(1.2) อายุ 20 – 25 ปี หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่ยังเรียนอยู่ในระดับปวส. หรือปริญญาตรีขึ้นไป

(1.3) บุตรอายุเท่าไรก็ได้แต่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถโดยต้องมีคำสั่งจากศาล บัตรประจำตัวผู้พิการ นอกเหนือจากค่าลดหย่อนบุตรแล้วในกรณีสามารถนำบุตรมาลดหย่อนในกรณีทุพพลภาพได้อีก 60,000 บาท

(2) กรณีบุตรมีรายได้ก่อนบรรลุนิติภาวะ ในกรณีที่บุตรมีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป บิดามารดาไม่สามารถนำบุตรคนนั้นมาลดหย่อนภาษีได้ แต่ถ้ารายได้นั้นได้มาจากเงินปันผลแม้ว่าจะเกิน 30,000 บาทก็ตาม ผู้ปกครองสามารถนำบุตรมาลดหย่อนได้ตามปกติ เพราะรายได้จากเงินปันผลถือว่าเป็นรายได้ของบิดามารดา⁵⁷

วัตถุประสงค์ของค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาเนื่องจากบิดาและมารดาเป็นบุคคลที่เลี้ยงดูบุตรและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของบุตรในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็น อาหารการกิน ความเป็นอยู่ รวมถึงการศึกษา ภาครัฐจึงออกมาตรการในการบรรเทาภาระภาษีสำหรับบิดาและมารดาโดยให้สามารถนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากบุตรมาหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่าการบรรเทาภาระภาษีดังกล่าวไม่ใช่มาตรการบรรเทาภาระภาษีบุคคลธรรมดาสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงแต่เป็นการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรเท่านั้น

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน

2.4.3.2 ค่าลดหย่อนเงินบริจาค

ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(7) ข บัญญัติว่า “เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 เมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี ให้หักลดหย่อนได้อีกต่อไปนี้

(7) เมื่อได้หักลดหย่อนตาม (1)(2)(3)(4)(5) หรือ (6) แล้วเหลือเท่าใด ให้หักลดหย่อนได้อีกสำหรับเงินบริจาคตดต่อไปนี้ โดยให้หักได้เท่าจำนวนที่บริจาค แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินที่เหลือ

(ก) เงินที่บริจาคแก่สถานพยาบาลและสถานศึกษาของทางราชการ

(ข) เงินที่บริจาคเป็นสาธารณประโยชน์แก่องค์การหรือสถานสาธารณกุศล หรือแก่สถานพยาบาล และสถานศึกษาอื่นนอกจากที่กล่าวใน (ก) ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

การบริจาคเงินช่วยเหลือสังคม สามารถนำเงินที่บริจาคมานั้นไปหักลดหย่อนเท่ากับจำนวนที่บริจาคจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน โดยการบริจาคต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

(1) เป็นการบริจาคในโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ ได้แก่ สถานศึกษาตามโครงการพระราชดำริ สถานศึกษาตามนโยบายที่จะระดมพลังเพื่อเร่งรัดปรับปรุงคุณภาพ และสถานศึกษาที่รองรับพัฒนาเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการ

(2) เป็นการบริจาคให้แก่สถานศึกษาตามรายชื่อที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

(3) ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ และเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับรายการดังต่อไปนี้

(3.1) จัดหาหรือจัดสร้างอาคาร อาคารพร้อมที่ดิน หรือที่ดินให้แก่สถานศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา

(3.2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้แก่สถานศึกษา ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด

(3.3) จัดหาครู อาจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา หรือเป็นทุนการศึกษา การประดิษฐ์ การพัฒนา การค้นคว้า หรือการวิจัย สำหรับนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด⁵⁸

(4) เป็นการบริจาคเพื่อการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (กรณีบริจาคเป็นคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์จะต้องเป็นของใหม่ ไม่เคยผ่านการใช้งานมาก่อน)

⁵⁸ กรมสรรพากร, พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 420) พ.ศ. 2547 [ออนไลน์], 26 กันยายน 2565. แหล่งที่มา <https://www.rd.go.th/21455.html>

(5) ต้องมีหลักฐานจากสถานศึกษาที่พิสูจน์ได้ว่ารายจ่ายที่จ่ายไปนั้นเป็นรายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาตามโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ⁵⁹

จากการศึกษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีเกี่ยวกับรายจ่ายด้านการศึกษาสำหรับเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับประเทศไทยพบว่าค่าลดหย่อนเพื่อบรรเทาภาระภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาประกอบด้วย ค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาและค่าลดหย่อนเงินบริจาคสำหรับการศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้ได้รับสิทธิประโยชน์จากรายจ่ายนั้นๆ ไม่ใช่ผู้ที่ได้รับการศึกษาโดยตรงแต่เป็นการบรรเทาภาระทางภาษีให้แก่บิดาและมารดาซึ่งเป็นผู้อุปการะการศึกษาของบุตร และสิทธิประโยชน์นั้นยังมีข้อจำกัดสำหรับค่าลดหย่อนภาษีเพื่อการศึกษาบุตร สำหรับบุตรที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไปที่ยังไม่มีเงินได้และทำการศึกษาต่อ โดยบิดามารดาเป็นผู้สนับสนุนรายจ่ายด้านการศึกษาจะไม่สามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ อีกทั้งเงินบริจาคด้านการศึกษาต้องเป็นรายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้แก่สถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดจึงจะสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ซึ่งเป็นการบริจาคเพื่อสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่นทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่เสียภาษีที่กำลังศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการบรรเทาภาระภาษีในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยตรง

จากที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่าภาครัฐได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมาก ดังที่กำหนดไว้ในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้แนวคิดของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำหรับประเทศไทยได้มีการนำมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาใช้กับสถานประกอบการที่เป็นนิติบุคคลเพียงเท่านั้น โดยเป็นมาตรการที่ใช้จูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมกับสถาบันการศึกษา แต่อย่างไรก็ตามมาตรการทางภาษีที่มีอยู่ไม่สามารถจูงใจสถานประกอบการให้เข้าร่วมมากเท่าที่ควรเนื่องจากไม่ว่าสถานประกอบการจะเลือกรูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกับการทำงานแบบใดก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่ต่างกัน และมาตรการจูงใจในลักษณะตั้งรับสถานประกอบการที่มีแผนการพัฒนากำลังคนร่วมกับสถาบันการศึกษาอยู่แล้วจึงจะได้รับประโยชน์เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามสำหรับบุคคลธรรมดาที่ไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรงเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ไปตลอดชีวิตขึ้นในสังคมไทย มีเพียงมาตรการบรรเทาภาระภาษีสำหรับค่าลดหย่อนเงินบริจาคแก่สถานศึกษาของทางราชการเพื่อสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่น รวมถึงค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาสามารถนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากบุตรมาหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด แต่อย่างไรก็ตามการบรรเทาภาระภาษีดังกล่าวไม่ใช่มาตรการบรรเทาภาระภาษีบุคคลธรรมดาสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงแต่เป็นการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรเท่านั้น

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน

บทที่ 3

มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของต่างประเทศ

ในหลายประเทศได้มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพราะภาครัฐเล็งเห็นว่าการศึกษาคือสิ่งที่สร้างคนให้มีความรู้ ทักษะต่างๆ และเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต ภาครัฐจึงมีมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรในประเทศมีการศึกษา การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของตนเองไปตลอด ในบทนี้ผู้เขียนจะศึกษามาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย ประเทศออสเตรเลียนั้นถือเป็น 1 ใน 10 ของประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดในโลก⁶⁰ ระบบการศึกษาของประเทศออสเตรเลียนั้นมีระบบและรูปแบบในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจนเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ซึ่งภาครัฐให้ความสำคัญกับการศึกษาและการเรียนรู้ทุกรูปแบบเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ประเทศอินเดียซึ่งเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลกและเป็นประเทศสถาบันการศึกษามากที่สุดในโลก

3.1 มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย

ภาษีเงินได้ในประเทศออสเตรเลียจัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง ภาษีเงินได้ถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล สำหรับระบบการจัดเก็บภาษีของประเทศออสเตรเลีย ภาษีเงินได้จะถูกเก็บรวบรวมในนามของรัฐบาลโดยสำนักงานสรรพากรของประเทศออสเตรเลีย สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีการคำนวณจากรายได้พึงประเมินหักกับค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่างๆ ที่ได้รับอนุญาต และเรียกเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า โดยอัตราที่นำมาใช้ในการคำนวณภาษีจะแตกต่างกันออกไปตามประเภทของผู้มีเงินได้ สำหรับมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลียมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถเข้าใจในกฎเกณฑ์และเงื่อนไขมากขึ้นและนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.1.1 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สำหรับประเทศออสเตรเลีย กรมสรรพากรของประเทศออสเตรเลีย (ATO) จัดเก็บเงินได้ให้กับทางรัฐบาลเพื่อใช้ในการบริหารประเทศและให้บริการต่างๆ แก่ประชาชนในประเทศ เช่น ด้านสาธารณสุข การศึกษา การป้องกันประเทศ การคมนาคม รวมทั้งการจ่ายเงินสวัสดิการ การบรรเทาสาธารณภัย และเงินบำนาญ รายได้ของรัฐบาลประเทศออสเตรเลียหากแบ่งตามสัดส่วน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถือเป็นองค์ประกอบที่ใหญ่ที่สุดของรายได้รัฐบาลประเทศออสเตรเลียโดยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 47.2 ของรายได้รัฐบาลทั้งหมด ภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นองค์ประกอบที่ใหญ่เป็นอันดับสองโดยคิดเป็นประมาณร้อยละ

⁶⁰ World population review, Countries with the Best Educational Systems - 2021 Best Countries Report [Online], September 5, 2022. Source <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/education-rankings-by-country>

ละ 18.1 ของรายได้ทั้งหมด รองลงมาคือภาษีสินค้าและบริการคิดเป็นร้อยละ 13.4 ภาษีสรรพสามิตและภาษีศุลกากรร้อยละ 8.8 และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีร้อยละ 8.0⁶¹

บุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศออสเตรเลีย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

(1) บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย (Residents) คือผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรที่ประเทศออสเตรเลียหรือผู้ที่อยู่ในประเทศออสเตรเลียมากกว่า 6 เดือนเนื่องจากหน้าที่การงานและมีที่อยู่อาศัยถาวรเว้นแต่ผู้มีถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้อยู่ที่ต่างประเทศและไม่ได้มีความตั้งใจที่จะอยู่เป็นการถาวรเพียงแต่เป็นนักเรียนต่างชาติที่มาเรียนที่ประเทศออสเตรเลียมากกว่า 6 เดือน เงื่อนไขในการเป็นบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลียและต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถทดสอบได้ 4 ขั้นตอนคือ ทดสอบโดยหลักที่อยู่อาศัย ทดสอบโดยหลักภูมิลำเนา ทดสอบโดยการอาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลียเกินกว่า 183 วัน และทดสอบโดยพิจารณาจากกองทุนเงินสะสมหลังเกษียณ⁶²

(2) ชาวต่างชาติหรือผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย (Foreign residents) คือบุคคลที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย แต่ได้รับเงินได้ที่แหล่งเงินได้ในประเทศออสเตรเลีย จะไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีและจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราของชาวต่างชาติแทน⁶³

(3) ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี (Children) ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นกัน แต่จะแตกต่างกันในเรื่องของอัตราภาษีซึ่งเป็นอัตราพิเศษซึ่งอาจจะต่ำกว่า เท่ากับ หรือสูงกว่าอัตราภาษีของผู้ใหญ่ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย โดยอัตราภาษีที่จะนำมาใช้คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาขึ้นอยู่กับประเภทของเงินได้ที่ได้รับ อย่างไรก็ตาม หากผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแต่ได้รับเงินได้ที่ได้รับมาจากการทำงานประจำ ได้รับสิทธิประโยชน์หรือเงินช่วยเหลือเลี้ยงดูเนื่องจากเป็นบุคคลพิการ และเด็กกำพร้าที่ได้รับเงินสนับสนุนหรือเงินบำนาญ บำเหน็จบำนาญ รวมทั้งเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษี ยังมีภาระที่ต้องเสียภาษีเท่ากับอัตราของผู้ใหญ่ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งกฎหมายข้อนี้ถูกนำมาใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองหรือผู้อื่นโอนรายได้ไปให้บุตรที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีและเสียภาษีใน

⁶¹ Parliament of Australia, **Australian Government revenue** [Online], October 1, 2022. Source

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/BudgetReview202021/AustralianGovernmentRevenue

⁶² Australian Government: Australian Taxation Office, **Australian resident for tax purposes** [Online], October 1, 2022.

Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Coming-to-Australia-or-going-overseas/Your-tax-residency/Australian-resident-for-tax-purposes/>

⁶³ Australian Government: Australian Taxation Office, **Australian and foreign resident examples** [Online], October 1, 2022.

Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/coming-to-australia-or-going-overseas/In-detail/Residency/Examples-of-residents-and-foreign-residents/>

อัตราพิเศษ สำหรับเงินได้จากดอกเบี้ยจากเงินฝากออมทรัพย์ เงินปันผล สามารถนำเงินได้ดังกล่าวมารวมยื่นแบบแสดงรายการของผู้ปกครองก็ได้⁶⁴

(4) ผู้ที่ทำงานในวันหยุดหรือผู้ที่เข้ามาทำงานและท่องเที่ยว (Working holiday makers) ต้องเป็นชาวต่างชาติและบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลียที่ไม่ได้มาจากประเทศที่ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลไม่ว่าจะสัญชาติใด รวมถึงผู้ที่มีวีซ่าประเภท subclass 417 (Working Holiday)⁶⁵ และ subclass 462 (Work and Holiday)⁶⁶

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศออสเตรเลียเป็นการจัดเก็บแบบอัตราก้าวหน้า ซึ่งอัตราภาษีและเงื่อนไขในการจัดเก็บภาษีมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของบุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลียจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้สุทธิ 18,200 ดอลลาร์ออสเตรเลียแรก หากเป็นบุคคลประเภทอื่นๆ จะต้องนำเงินได้สุทธิตั้งแต่ 1 ดอลลาร์ออสเตรเลียมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา⁶⁷ เงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศออสเตรเลียไม่จำเป็นต้องเกิดจากการรับเงินสดเสมอไป แต่ต้องเป็นสิ่งที่สามารถวัดมูลค่าและประเมินมูลค่าได้เพื่อใช้จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยสามารถแบ่งเงินได้ออกเป็น 8 ประเภท ประกอบด้วย⁶⁸ เงินได้จากการจ้างแรงงาน เงินได้จากการประกอบธุรกิจ เงินได้จากการลงทุน เงินบำเหน็จบำนาญแบบพิเศษ เงินสนับสนุนจากรัฐบาล เงินได้ที่ได้รับจากต่างประเทศ เงินได้ประเภทอื่นๆ และเงินได้ที่ไม่ต้องนำมารวมยื่นแบบแสดงรายการ (Amounts you do not include as income) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ เงินได้ที่ได้รับการยกเว้น (Exempt income) เงินได้ที่ไม่ต้องเสียภาษีและไม่สามารถประเมินได้ (Non-taxable and Non-assessable และเงินได้อื่นๆ ที่ไม่ต้องเสียภาษี (Other non-taxable amounts)⁶⁹

⁶⁴ Australian Government: Australian Taxation Office, **Your income if you are under 18 years old** [Online], October 1, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Income/Your-income-if-you-are-under-18-years-old/>

⁶⁵ วีซ่า subclass 417 สามารถสมัครผ่านระบบออนไลน์ได้และไม่ต้องใช้คะแนนภาษาอังกฤษเพื่อขอยื่นวีซ่า เดินทางมายังประเทศออสเตรเลียภายใน 12 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้รับวีซ่า พักอยู่ในประเทศออสเตรเลียได้ไม่เกิน 12 เดือนนับตั้งแต่วันที่เดินทางมาถึงและเดินทางเข้าออกประเทศออสเตรเลียได้ไม่จำกัดขณะที่วีซ่ายังไม่หมดอายุ สามารถทำงานชั่วคราวในประเทศออสเตรเลียได้ในช่วงระยะเวลา 12 เดือน โดยทำงานกับนายจ้างแต่ละรายได้ไม่เกินหกเดือนและศึกษาต่อได้ไม่เกินสี่เดือน

⁶⁶ วีซ่า subclass 462 คล้ายคลึงกับ subclass 417 แต่จะแตกต่างในเรื่องของต้องใช้คะแนนภาษาอังกฤษเพื่อขอยื่นวีซ่า และการเดินทางเข้าออกประเทศออสเตรเลียได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งภายใน 12 เดือนนับตั้งแต่วันที่เดินทางมาถึง

⁶⁷ Australian Government: Australian Taxation Office, **Individual income tax rates** [Online], October 1, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/rates/individual-income-tax-rates/>

⁶⁸ Australian Government: Australian Taxation Office, **Income and deductions** [Online], October 1, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/>

⁶⁹ Australian Government: Australian Taxation Office, **Amounts you do not include as income** [Online], October 8, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/income-you-must-declare/amounts-you-do-not-include-as-income/>

ในแต่ละปีภาษี บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการโดยต้องนำเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในปีภาษีหักค่าใช้จ่ายตามจริงและค่าลดหย่อนส่วนบุคคลออกก่อนค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ต้องเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานในปัจจุบัน อีกทั้งต้องเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับคืนในภายหลัง และต้องมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁷⁰

รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะส่วนตัว การเช่ายานพาหนะ เช่าซื้อและยานพาหนะของบุคคลอื่นเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานในปัจจุบัน เช่น ยานพาหนะที่ใช้เดินทางเพื่อการทำงานเป็นปกติในการเข้าร่วมการประชุมหรือการออกนอกสถานที่เพื่อพบลูกค้า เดินทางจากสถานที่ทำงานแห่งหนึ่งไปยังสถานที่ทำงานอีกแห่งหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งวิธีการคำนวณเพื่อหารายจ่ายดังกล่าวสามารถทำได้ 2 วิธี คือวิธี Logbook⁷¹ และวิธี Cents Per Kilometre⁷²

รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพต่างสถานที่และต้องค้างคืน ไม่ว่าจะเดินทางโดยรถ สายการบิน รถไฟหรือขนส่งสาธารณะ เช่น ค่าธรรมเนียมของค่าโดยสาร ค่าที่พัก ค่าอาหารและรายจ่ายอื่นๆ เป็นต้น หากรายจ่ายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เป็นการส่วนตัวรวมอยู่ด้วยต้องทำการแบ่งเป็นสัดส่วนให้ชัดเจนหรือรายจ่ายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เป็นการส่วนตัวมากกว่าเพื่อกิจกรรมหรืออาชีพในปัจจุบัน รายจ่ายที่เกิดขึ้นไม่อาจนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ อีกทั้งรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่สามารถเบิกคืนกับนายจ้างได้ภายหลังก็ไม่อาจนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้เช่นกัน เช่น นาย A เดินทางไปลอนดอนโดยเครื่องบินเพื่อไปประชุมเกี่ยวกับงานเป็นเวลา 10 วันและอยู่ต่อเพื่อท่องเที่ยวส่วนตัวอีก 2 วัน รายจ่ายเกี่ยวข้องกับการเดินทาง 2 วันเพื่อเที่ยวส่วนตัวไม่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ แต่อย่างไรก็ตามค่าธรรมเนียมของค่าโดยสารนั้นสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ทั้งจำนวน⁷³

⁷⁰ Australian Government: Australian Taxation Office, **Deductions you can claim** [Online], October 3, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/Deductions-you-can-claim/#Occupationandindustryspecificguides>

⁷¹ วิธี Logbook คือการบันทึกรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินได้ และต้องเก็บหลักฐานใบเสร็จรับเงินเพื่อใช้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

⁷² วิธี Cents Per Kilometre คือวิธีที่ใช้ระยะทางการเดินทางจริงคูณกับอัตราต่อกิโลเมตรที่กฎหมายกำหนดเพื่อหารายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางโดยรถส่วนตัว กฎหมายอนุญาตให้ใช้ระยะทางสูงสุด 5,000 กิโลเมตรต่อปีภาษี และไม่จำเป็นต้องเก็บหลักฐานการจ่ายเงินที่เป็นลายลักษณ์อักษร อัตราต่อกิโลเมตรได้มีการทบทวนอย่างสม่ำเสมอทุกปีภาษี โดยมีอัตราดังนี้

0.78 เหรียญดอลลาร์ออสเตรเลียต่อกิโลเมตรสำหรับปี 2022–2023

0.72 เหรียญดอลลาร์ออสเตรเลียต่อกิโลเมตรสำหรับปี 2020–2021 และ 2021–2022

⁷³ Australian Government: Australian Taxation Office, **Travel expenses** [Online], October 11, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/Deductions-you-can-claim/Transport-and-travel-expenses/Travel-expenses/>

รายจ่ายค่าเสื้อผ้า ค่าซักกรีดและซักแห้ง เมื่อมีการซื้อ ซ่อมแซมหรือทำความสะอาดเสื้อผ้า สำหรับอาชีพเฉพาะอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ชุดป้องกัน เครื่องแบบเฉพาะ รวมถึงรองเท้า เช่น เสื้อคลุมของผู้พิพากษา กางเกงตารวมทหารของเซฟ ซึ่งเสื้อผ้างดังกล่าวสามารถใช้ได้เฉพาะอาชีพใดอาชีพหนึ่งเท่านั้นไม่สามารถใช้ร่วมกันหรือใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่อย่างไรก็ตามหากรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับค่าเสื้อผ้า ค่าซักกรีด และซักแห้งสามารถเบิกคืนกับนายจ้างได้ภายหลังจะไม่อาจนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ เช่น นาย J มีอาชีพเป็นพ่อครัวโดยรับงานที่ร้านอาหาร 2 แห่ง ร้านอาหารแห่งแรกต้องใส่เครื่องแบบเซฟแบบดั้งเดิม ร้านอาหารแห่งที่สองสามารถสวมเสื้อยืดและกางเกงยีนส์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นนาย J สามารถนำเครื่องแบบเซฟแบบดั้งเดิมมาเป็นค่าลดหย่อนได้เท่านั้น⁷⁴

รายจ่ายด้านการศึกษาทั้งการศึกษาเพื่อหาความรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อเป็นการรักษาหรือเสริมสร้างทักษะ ความรู้เฉพาะด้านเพื่อกิจกรรมหรืออาชีพการงานที่ทำในปัจจุบันและการศึกษาดังกล่าวต้องส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินได้ที่ได้รับจากกิจกรรมหรืออาชีพการงานในปัจจุบันเพิ่มขึ้นสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกจากนี้รายจ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานที่ทำในปัจจุบันสามารถนำมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้เช่นกัน เช่น รายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการทำงานที่บ้าน ค่าตรวจโควิด-19 ค่าโทรศัพท์ ข้อมูล และอินเทอร์เน็ต เครื่องมือ อุปกรณ์ และทรัพย์สินอื่นๆ ค่าธรรมเนียมต่างๆ เป็นต้น⁷⁵ ข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและยื่นแบบแสดงรายการประกอบด้วย รายได้ทั้งหมดที่ได้รับในปีภาษี ภาษีถูกหัก ณ ที่จ่าย รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับเงินได้ที่ได้รับ รายละเอียดการเครดิตภาษีและลดหย่อนต่างๆ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยื่นแบบแสดงรายการ โดยปีภาษีของประเทศออสเตรเลียคือวันที่ 1 กรกฎาคม ถึง 30 มิถุนายน และต้องทำการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภายในวันที่ 31 ตุลาคมของปีภาษีนั้น⁷⁶

จากการศึกษาพบว่าหลักการทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศออสเตรเลียเป็นการจัดเก็บตามหลักความสามารถในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีแต่ละบุคคลเช่นเดียวกับประเทศไทย และมีอัตราจัดเก็บภาษีตามอัตราก้าวหน้า ซึ่งอัตราก้าวหน้าและเงื่อนไขในการจัดเก็บภาษีมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของบุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยชาวต่างชาติที่เข้าไปมีกิจกรรมหรืออาชีพการงานในประเทศออสเตรเลียย่อมมีอัตราก้าวหน้าที่สูงกว่าบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลีย เนื่องจากเป็นการสงวนสิทธิ์ในการประกอบกิจกรรมหรืออาชีพให้กับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศออสเตรเลียซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่รัฐบาลให้ความสำคัญต่อบุคคลในประเทศเป็นสำคัญ และภาษีเงินได้บุคคล

⁷⁴ Australian Government: Australian Taxation Office, **Clothing, laundry and dry-cleaning expenses** [Online], October 11, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/clothing,-laundry-and-dry-cleaning-expenses/>

⁷⁵ Australian Government: Australian Taxation Office, **Self-education expenses** [Online], October 11, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/self-education-expenses/>

⁷⁶ Commonwealth Consolidated Acts Income Tax Assessment Act 1936 - Sect 18

ธรรมดาจะถูกบริหารไปเป็นสวัสดิการสังคม ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย ระบบประกันสุขภาพ เพื่อพัฒนาประเทศต่อไป

3.1.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าลดหย่อนสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา

รายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนเพื่อคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้นั้นมีทั้งรายจ่ายที่สนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่นและรายจ่ายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรง โดยรายจ่ายที่สนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่นที่ภาครัฐอนุญาตให้นำมาหักลดหย่อนภาษีได้นั้น เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูบุตรและเงินบริจาคเพื่อการกุศลเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยเงินบริจาคเพื่อการรณรงค์การกุศลต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถาบันการศึกษา เป็นต้น สามารถนำเงินบริจาคมูลดหย่อนภาษีได้ไม่เกินกว่า 1,500 ดอลลาร์ออสเตรเลียซึ่งต้องมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง⁷⁷ สำหรับค่าอุปการะบุตรเลี้ยงดูบุตรที่อายุไม่เกิน 21 ปี หรือ อายุ 21 -24 ปีและกำลังศึกษาอยู่ ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุตรจะได้รับเงินอุดหนุนค่าเลี้ยงดูบุตรจากภาครัฐ โดยเงินอุดหนุนที่จะได้รับขึ้นอยู่กับรายได้รวมของครอบครัว หากรายได้รวมของครอบครัวมากกว่า 356,756 ดอลลาร์ออสเตรเลียจะไม่ได้รับเงินอุดหนุนค่าเลี้ยงดูบุตรจากภาครัฐ แต่จะได้รับการช่วยเหลือตามสิทธิ์อื่นที่พึงได้รับ หากรายได้รวมของครอบครัวน้อยกว่า 356,756 ดอลลาร์ออสเตรเลียก็จะได้รับเงินอุดหนุนตามสัดส่วนของรายได้รวมของครอบครัว ซึ่งหากรายได้รวมของครอบครัวมีจำนวน 0 - 72,466 ดอลลาร์ออสเตรเลีย จะได้รับเงินอุดหนุนสูงถึงร้อยละ 85 ของรายได้รวมของครอบครัว จะเห็นได้ว่านโยบายทางภาษีดังกล่าวถือเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระรายจ่ายของผู้อุปการะเลี้ยงดูบุตรและเป็นการช่วยเหลือครอบครัวที่มีรายได้น้อยให้สามารถเลี้ยงดูอุปการะบุตรให้มีคุณภาพในอนาคตและเข้าถึงการศึกษาได้ทุกคน⁷⁸

สำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานที่ทำให้ได้รับเงินได้และต้องเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับคืนในภายหลัง อีกทั้งต้องมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง รายจ่ายด้านการศึกษาทั้งการศึกษาเพื่อหาความรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานที่ทำให้ได้รับเงินได้สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีต้องเข้าเงื่อนไขทั้ง 2 ประการ ดังต่อไปนี้⁷⁹

⁷⁷ Australian Government: Australian Taxation Office, **Gifts and donations** [Online], December 1, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/other-deductions/gifts-and-donations/>

⁷⁸ Australian Government: Service Australia, **Family income: Child Care Subsidy (CCS)** [Online], December 1, 2022. Source <https://www.servicesaustralia.gov.au/your-income-can-affect-child-care-subsidy?context=41186>

⁷⁹ Australian Government: Australian Taxation Office, **Self-education expenses** [Online], October 3, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/self-education-expenses/>

(1) การศึกษาต้องเป็นการรักษาหรือเสริมสร้างทักษะ ความรู้เฉพาะด้านเพื่อกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบัน

(2) การศึกษาดังกล่าวต้องส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินได้ที่ได้จากกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบันเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตามหากรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อหาความรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ในห้องเรียนเกี่ยวข้องกับเรื่องทั่วไปมากกว่ากิจกรรมหรืออาชีพการงานจะไม่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ สำหรับบุคคลธรรมดาที่ทำงานในขณะที่ศึกษาและได้รับทุนการศึกษาสามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นมาเป็นค่าลดหย่อนได้หากคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในการรับทุนการศึกษา อีกทั้งหากทำงานและเรียนในเวลาเดียวกันโดยที่การเรียนเป็นหลักสูตรเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพปัจจุบันโดยตรง ถ้ารายจ่ายดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ เช่น การศึกษาต่อในระดับปริญญาโท การอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะด้าน เป็นต้น รายจ่ายด้านการศึกษาที่นำมาเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

(1) ค่าเล่าเรียนทั่วไปและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าฝึกอบรม รวมถึงรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา เช่น ค่าเครื่องเขียน ค่าหนังสือเรียน วารสาร ค่าที่พักและอาหาร (สำหรับสถานศึกษาที่อยู่ไกลจากที่พักอาศัย) รายจ่ายเกี่ยวกับการปรับปรุงที่พักเพื่อให้เป็นโฮมออฟฟิศ ค่าอินเทอร์เน็ตแต่ไม่รวมถึงค่าธรรมเนียมในการติดตั้ง ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1 หลุยส์เป็นนักศึกษาวิทยาการคอมพิวเตอร์และทำงานในห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย โดยทั่วไปหลักสูตรนี้มีเนื้อหาขั้นสูงเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมและอาชีพการงานได้ อีกทั้งหลักสูตรการศึกษาวิทยาการคอมพิวเตอร์ทำให้หลุยส์ได้รับทักษะในระดับสูงกว่าความสามารถและทักษะที่หลุยส์ใช้ปฏิบัติในหน้าที่การงาน ซึ่งส่งเสริมให้หลุยส์มีทักษะใหม่ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นรายจ่ายค่าเล่าเรียนจึงสามารถเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมและอาชีพการงานและหลักสูตรการศึกษาได้อย่างที่เพียงพอ หลุยส์จึงสามารถเรียกร้องการนำรายจ่ายค่าเล่าเรียนหักลดหย่อนในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานได้⁸⁰

ตัวอย่างที่ 2 ทีมเป็นนายความกำลังศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์มหาบัณฑิตนอกเวลา ทีมได้ทำการกู้ยืมเงินธนาคารเพื่อการศึกษาเล่าเรียนจำนวน 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียซึ่งมีกำหนดชำระคืนได้ภายใน 3 ปี โดยมีดอกเบี้ยที่ต้องชำระ 1,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อปี ทีมสามารถเรียกร้องการนำรายจ่าย

⁸⁰ Australian Government: Australian Taxation Office, **Example: work-related self-education expenses** [Online], October 22, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Education-and-study/?anchor=Specificselfeducationexpenses#Specificselfeducationexpenses>

ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาหักลดหย่อนในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานได้ปีละ 1,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียเป็นจำนวน 3 ปี⁸¹

ตัวอย่างที่ 3 เอลิซันได้ทำการสมัครเรียนปริญญาตรีสาขาเภสัชศาสตร์แบบเต็มเวลา เนื่องจากเอลิซันมีลูกจำนวน 2 คนจึงได้สมัครและรับเงินสนับสนุน Austudy⁸² จากรัฐบาล และไม่ได้ทำงานใดๆ เอลิซันไม่สามารถเรียกร้องการนำค่าเงินสนับสนุนจากรัฐบาลมาเป็นค่าลดหย่อนในการศึกษาได้ เนื่องจากเงินที่ได้รับเงินจากรัฐบาลเป็นผลประโยชน์ที่ต้องคืนให้ในภายหลัง⁸³

(2) รายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษาและไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว สามารถนำค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่มีมูลค่ามากกว่า 300 ดอลลาร์ออสเตรเลียมาหักเป็นลดหย่อนได้ อีกทั้งรายจ่ายทั้งหมดเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ที่มีมูลค่าไม่เกิน 300 ดอลลาร์ออสเตรเลียสามารถนำมาหักเป็นลดหย่อนในปีที่ซื้อสินทรัพย์มาได้เช่นกัน

ตัวอย่างที่ 1 จูเลียนซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวและเพื่อใช้ในการศึกษาปริญญาโท ในช่วงปีรายได้ 2564-2565 ได้ทำการซื้อคอมพิวเตอร์ในราคา 280 ดอลลาร์ออสเตรเลีย จากการบันทึกรายการรายจ่ายพบว่าจูเลียนใช้คอมพิวเตอร์เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวร้อยละ 20 และเพื่อการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานร้อยละ 80 แต่เนื่องจากคอมพิวเตอร์มีต้นทุนต่ำกว่า 300 ดอลลาร์ออสเตรเลียซึ่งรายจ่ายสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ทันที อย่างไรก็ตามจูเลียนสามารถเรียกร้องการหักค่าลดหย่อนสำหรับการใช้คอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยคำนวณจากร้อยละ 80 ของต้นทุนคอมพิวเตอร์ เท่ากับ 224 ดอลลาร์ออสเตรเลีย⁸⁴

ตัวอย่างที่ 2 จอห์น มาร์กาเร็ตและนิล ได้ทำการซื้อเครื่องถ่ายเอกสารร่วมกันในราคา 800 ดอลลาร์ออสเตรเลียเพื่อใช้ในการศึกษาต่อปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงาน โดยสัดส่วนการใช้งานของแต่ละคนแบ่งออกเป็นร้อยละ 50 : 25 : 25 โดยมาร์กาเร็ตและนิลสามารถเรียกร้องการหักรายจ่ายเครื่องถ่ายเอกสารเป็นค่าลดหย่อนได้ทันทีจำนวนคนละ 200 ดอลลาร์ออสเตรเลียเนื่องจากรายจ่ายที่แต่ละบุคคลจ่ายเพื่อซื้อเครื่องถ่ายเอกสารไม่เกิน 300 ดอลลาร์ออสเตรเลีย ส่วนจอห์นไม่สามารถเรียกร้องการหัก

⁸¹ Australian Government: Australian Taxation Office, **Example: interest on borrowings** [Online], October 22, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Education-and-study/?anchor=Specificselfeducationexpenses#Specificselfeducationexpenses>

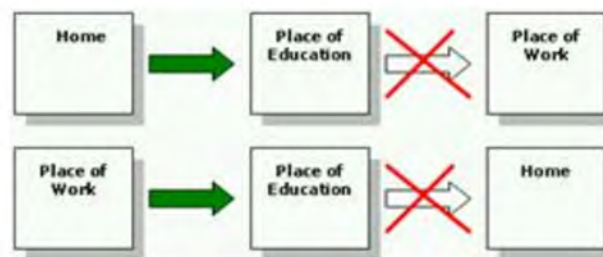
⁸² Austudy เป็นเงินช่วยเหลือสำหรับผู้มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ที่กำลังศึกษาในประเทศออสเตรเลียแบบเต็มเวลาในหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติ เป็นเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลที่ต้องเสียภาษีและมีสิทธิ์ได้รับการหักภาษีจากผู้รับผลประโยชน์

⁸³ Australian Government: Australian Taxation Office, **Example: receiving Austudy payments** [Online], October 24, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/self-education-expenses/#Depreciatingassets>

⁸⁴ Australian Government: Australian Taxation Office, **Example: work out the decline in value deduction adjusted to remove private use** [Online], October 24, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Decline-in-value-of-depreciating-assets/>

รายจ่ายเครื่องถ่ายเอกสารเป็นค่าลดหย่อนได้ทันทีเนื่องจากจ่ายเกินกว่า 300 ดอลลาร์ออสเตรเลียดังนั้นจึงจำเป็นต้องนำต้นทุนเครื่องถ่ายเอกสารมาคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์และสามารถนำค่าเสื่อมราคาหักเป็นค่าลดหย่อนตามอายุการใช้งานของเครื่องถ่ายเอกสาร⁸⁵

(3) รายจ่ายด้านการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษา และการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับที่ทำงานกับสถานศึกษา อย่างไรก็ตามรายจ่ายในการเดินทางกลับจากสถานศึกษา กลับหากแตกต่างจากสถานที่ที่เดินทางมาจะไม่สามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาลดหย่อนภาษีได้ เนื่องจากเป็นการเดินทางไปยังสถานที่ 3 สถานที่ (ที่พักอาศัย ที่ทำงาน และสถานศึกษา) ซึ่งเสมือนว่าเป็นการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ภาพที่ 2 รายจ่ายด้านการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษาและที่ทำงานกับสถานศึกษา⁸⁶

รายจ่ายด้านการศึกษาที่ไม่สามารถนำมาหักเป็นลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ไม่ว่าจะเป็นค่าเล่าเรียนที่บุคคลอื่นหรือนายจ้างเป็นผู้จ่ายให้ กองทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนและนักศึกษาที่ไม่เข้าเงื่อนไขการชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและการฝึกอบรมเฉพาะส่วนเงินต้น รายจ่ายที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเพื่อนำมาใช้เป็นสถานที่ประกอบการทำงาน เช่น ค่าเช่าบ้าน ดอกเบี้ยเนื่องจากการกู้ยืมเพื่อสร้างบ้านและการจำนอง รวมทั้งค่าที่พักและค่าอาหาร (ยกเว้นมีการพักอาศัยที่อื่นนอกจากที่พักอาศัยส่วนตัวเพื่อการศึกษา เช่น มีการพักอาศัยที่โรงเรียนประจำ เป็นต้น) เงินช่วยเหลือและได้รับผลประโยชน์เพื่อสนับสนุนการศึกษาจากรัฐบาล เป็นต้น

ในกรณีที่รายจ่ายด้านการศึกษาบางส่วนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการส่วนตัวและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพปัจจุบัน ผู้เสียภาษีต้องจัดสรรรายจ่ายให้เป็นสัดส่วนชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น คอมพิวเตอร์มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการส่วนตัวและใช้เพื่อการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพปัจจุบัน ต้องทำการแบ่งสัดส่วนของรายจ่ายตามร้อยละของการวัตถุประสงค์การใช้งาน หากใช้คอมพิวเตอร์เป็นการส่วนตัวร้อยละ 50 และใช้ในการศึกษาร้อยละ 50 จะสามารถนำรายจ่ายมาลดหย่อนภาษีได้เพียงร้อยละ 50 เท่านั้น การ

⁸⁵ เรื่องเดียวกัน

⁸⁶ Australian Government: Australian Taxation Office, **Travel expenses** [Online], October 24, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Education-and-study/?anchor=Travelexpenses#Travelexpenses>

บันทึกรายจ่ายด้านการศึกษา ต้องทำการเก็บเอกสารหลักฐานใบเสร็จรับเงินสำหรับค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน เครื่องเขียน อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค่าขนส่งและค่าเดินทาง รวมทั้งการตารางการคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์เพื่อแสดงถึงความมีอยู่จริงและเกิดขึ้นจริงของรายจ่ายด้านการศึกษาดังกล่าวและต้องสามารถอธิบายต่อกรมสรรพากรได้ว่ารายจ่ายด้านการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมและอาชีพอย่างไร

จากการศึกษาพบว่าประเทศออสเตรเลียมีการจัดประเภทของรายจ่ายด้านการศึกษาไว้ 3 ประเภทคือ ค่าเล่าเรียนทั่วไปและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา รายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษา และรายจ่ายด้านการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษาและการเดินทางไปกลับระหว่างที่ทำงานกับสถานศึกษา โดยรายจ่ายด้านการศึกษาดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำให้เกิดเงินได้และต้องเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับคืนในภายหลัง อีกทั้งต้องมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข รวมถึงตัวอย่างที่ชัดเจนสามารถทำให้เข้าใจในกฎเกณฑ์และเงื่อนไขมากขึ้น และนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

3.1.3 วิธีการคำนวณค่าลดหย่อนจากการบรรเทาภาระภาษีรายจ่ายด้านการศึกษา

รายจ่ายด้านการศึกษาที่นำมาเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กล่าวในข้างต้นอย่างครบถ้วน วิธีการคำนวณหารายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนได้ คือ ค่าลดหย่อน = $A - [250 - (C+D+E)] + B + C + D$ ซึ่งแต่ละหมวดจะกำหนดรายจ่ายที่ได้รับอนุญาตซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวด ดังต่อไปนี้

หมวด	รายจ่ายที่ได้รับอนุญาตให้สามารถหักค่าลดหย่อน
A	ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ เครื่องเขียน ค่าธรรมเนียมสหภาพนักศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก ค่าบริการเกี่ยวกับการศึกษา ค่าโดยสารสาธารณะ ค่าเดินทางโดยรถส่วนตัว และค่าดำเนินงานหรือค่าปรับปรุงเพื่อทำห้องเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะหรือรายจ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและอาชีพโดยตรง ⁸⁷
B	ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์เพื่อการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ โต๊ะ รถยนต์ หรือสินทรัพย์อื่นๆ ที่อยู่ในหมวด A ที่มีการบันทึกข้อมูลโดยวิธี Logbook
C	ค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ที่ใช้สำหรับการศึกษา โดยไม่รวมถึงค่าซ่อมรถเนื่องจากรายจ่ายเป็นส่วนหนึ่งของหมวด A และหมวด D
D	ค่าเดินทางโดยรถส่วนตัวโดยใช้วิธี Cents Per Kilometre (หากใช้วิธี Logbook ในหมวด A แล้วจะไม่สามารถใช้วิธีนี้ได้)

⁸⁷ กรณีรายจ่ายด้านการศึกษาทั้งหมดมาจากหมวด A จะต้องหักด้วย 250 ดอลลาร์ออสเตรเลียออกจากจำนวนรวมทั้งหมด

หมวด	รายการที่ได้รับอนุญาตให้สามารถหักค่าลดหย่อน
E	รายการที่เกิดขึ้นจริงแต่ไม่สามารถนำมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ 1. รายการการเดินทางในชั้นสุดท้ายระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษาและไปทำงานและที่ทำงานไปสถานศึกษาและที่ที่พักอาศัย ไม่สามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาลดหย่อนภาษีได้ 2. สำหรับบุคคลที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานเอกชนและไม่ได้ทำงานระหว่างศึกษา 3. รายการในการดูแลบุตรระหว่างที่กำลังศึกษา 4. ต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มีมูลค่ามากกว่า 300 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

ตารางที่ 1 หมวดรายจ่ายด้านการศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้สามารถหักค่าลดหย่อน⁸⁸

ขั้นตอนในการคำนวณหารายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มี 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวมรายจ่ายหมวด A ที่เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีเข้าด้วยกัน

ขั้นตอนที่ 2 รวมรายจ่ายหมวด C D และ E เข้าด้วยกัน

ขั้นตอนที่ 3 นำจำนวนจากขั้นตอนที่ 2 มาหักออกจาก 250 และหากจำนวนที่ได้มีค่าติดลบให้แสดงเป็นจำนวน 0

ขั้นตอนที่ 4 นำจำนวนที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาหักออกจากรายจ่ายหมวดที่ 1 และหากจำนวนที่ได้มีค่าติดลบให้แสดงเป็นจำนวน 0

ขั้นตอนที่ 5 นำจำนวนจากขั้นตอนที่ 4 มาบวกกับรายจ่ายหมวด B C และ D

ตัวอย่าง การทำงานเป็นวิศวกรโยธาและกำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยระดับบัณฑิตศึกษาศาखाวิศวกรรมศาสตร์แบบบางเวลา เนื่องจากคุณสมบัติหรือทักษะที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมหรืออาชีพในปัจจุบันและทำให้ความสามารถในการหาเงินได้เพิ่มมากขึ้น หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย กรณีการทำบันทึกค่ารถยนต์ส่วนตัวด้วยวิธี Cents Per Kilometre ระหว่างศึกษามีรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังต่อไปนี้

⁸⁸ เรื่องเดียวกัน

รายละเอียด	จำนวน	หมวด
ค่าโดยสารโดยรถบัส	50	A
ค่ารถยนต์ส่วนตัว (เดินทางไปกลับระหว่างที่ทำงานไปมหาวิทยาลัย) 139 กิโลเมตร กิโลเมตรละ 0.72 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	100	D
ค่าเลี้ยงดูบุตร (ระหว่างเข้าเรียน)	500	E
ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย	200	A
ซ่อมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ระหว่างการศึกษา	100	A
เครื่องเขียนที่ใช้ระหว่างการศึกษา	100	A
รวม	1,050	

หมวด A ประกอบด้วยค่าโดยสารโดยรถบัส ค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย ซ่อมคอมพิวเตอร์ และเครื่องเขียน รวมเป็นจำนวน 450 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

หมวด B ไม่มี

หมวด C ไม่มี

หมวด D ประกอบด้วยค่ารถยนต์ส่วนตัว (เดินทางไปกลับระหว่างที่ทำงานไปมหาวิทยาลัย) 139 กิโลเมตร กิโลเมตรละ 0.72 ดอลลาร์ออสเตรเลียจำนวน 100 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

หมวด E ประกอบด้วยค่าเลี้ยงดูบุตร (ระหว่างเข้าเรียน) จำนวน 500 ดอลลาร์ออสเตรเลีย

ค่าลดหย่อน = A - [250 - (C+D+E)]+B+C+D

$$= 450 - [250 - (0+100+500)]+0+0+100$$

$$= 450 - [0]+100$$

$$= 550$$

สรุป กรณีค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีจำนวน 550 ดอลลาร์ออสเตรเลีย⁸⁹

จากการศึกษาวิธีการคำนวณค่าลดหย่อนสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลียพบว่า รายจ่ายที่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยรายจ่ายที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นนอกจากจะเป็นรายจ่ายที่จ่ายเพื่อการศึกษาโดยตรงแล้วยังสามารถนำรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษามาหักได้เพิ่มเติม เนื่องจากประชาชนทุกคนควรได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เข้าถึงการศึกษามากขึ้นและไม่ควรมีภาระรายจ่ายมากเกินไปจนสมควรที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่าเรียนที่บ้าน ค่าอบรมเพื่อพัฒนา

⁸⁹ James Nott, Day Neilson, **Tax Deductibility of Self Education Expenses** [Online], October 24, 2022. Source

https://www.tved.net.au/index.cfm?SimpleDisplay=PaperDisplay.cfm&PaperDisplay=https://www.tved.net.au/PublicPapers/June_2002_Accountants_Education_Channel___Tax_Tax_Deductibility_of_Self_Education_Expenses.html

[tved.net.au/PublicPapers/June_2002_Accountants_Education_Channel___Tax_Tax_Deductibility_of_Self_Education_Expenses.html](https://www.tved.net.au/PublicPapers/June_2002_Accountants_Education_Channel___Tax_Tax_Deductibility_of_Self_Education_Expenses.html)

ทักษะความรู้ของกิจกรรมหรืออาชีพ และรายจ่ายในการเดินทางระหว่างที่ทำงานหรือที่พักอาศัยไปสถานศึกษา เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นมาตรการบรรเทาภาระภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาสำหรับผู้มีเงินได้โดยตรงและส่งเสริมให้บุคคลในประเทศยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคสมัยปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลาและยังช่วยลดเงินได้สุทธิที่นำมาเป็นฐานในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทำให้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลดลงด้วย

3.2 มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศอินเดีย

ภาษีเงินได้ในประเทศอินเดียจัดเก็บในนามของรัฐบาลโดยสำนักงานสรรพากรของประเทศอินเดีย สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีการคำนวณจากรายได้พึงประเมินหักกับค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่างๆ ที่ได้รับอนุญาตเช่นเดียวกับประเทศไทยและประเทศออสเตรเลียและเรียกเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า อย่างไรก็ตาม ไม่ได้กำหนดอัตราภาษีไว้โดยเฉพาะ แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดทุกปีโดยกระทรวงการคลัง⁹⁰ ประเทศอินเดียถือเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีการศึกษาใหญ่อันดับสองของโลกโดยอินเดียมีมหาวิทยาลัยรวมทั้งหมดมากกว่า 800 แห่ง วิทยาลัย 39,000 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วยหลักสูตรที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และรัฐบาลให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลและพัฒนาศักยภาพของประชาชนในประเทศให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขันกับทั่วโลก⁹¹ มาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศอินเดียได้แก่การให้นำดอกเบียเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเพื่อตนเอง บุตรและคู่สมรส มาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองและได้รับอนุญาต ไม่เพียงแต่ช่วยให้ประชาชนมีเงินทุนในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผู้มีปัญหาเรื่องทุนทรัพย์สามารถเข้าถึงการศึกษาในระบบได้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ประหยัดภาษีได้มากอีกด้วย

3.2.1 หลักการทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การเก็บภาษีของบุคคลธรรมดาในอินเดียมีหลักเกณฑ์ใกล้เคียงกับประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย โดยขึ้นอยู่กับสถานภาพการอยู่อาศัยในปีภาษีเป็นหลัก คือบุคคลธรรมดาต้องอยู่ในอินเดียเป็นระยะเวลา 182 วันขึ้นไปในปีภาษี หรือเป็นบุคคลที่อยู่ในอินเดียไม่น้อยกว่า 60 วันในปีภาษีนั้นและอยู่ในอินเดียไม่น้อยกว่า 365 วัน ในรอบ 4 ปีก่อนหน้าปีภาษีนั้นๆ ผู้พักอาศัยในประเทศต้องเสียภาษีจากรายได้ที่มาจากทั้งในและนอกประเทศอินเดีย และผู้ที่ไม่ได้พักอาศัยในอินเดีย (Non-resident Individuals) ได้แก่ บุคคลที่ไม่เข้าข่ายผู้พักที่อยู่อาศัยในประเทศอินเดียข้างต้น จะเสียภาษีจากรายได้ที่มาจากในอินเดียเท่านั้น แต่หากมี

⁹⁰ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, การจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ ในรูปแบบระบบภาษีเดียวของอินเดีย [ออนไลน์], 22 ธันวาคม 2565. แหล่งข้อมูล http://ditp.go.th/contents_attach/173042/173042.pdf

⁹¹ กรุงเทพธุรกิจ, อินเดีย อีกหนึ่งทางเลือก เด็กไทยศึกษาต่อต่างประเทศ [ออนไลน์], 15 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา <https://www.bangkokbiznews.com/social/862256>

รายได้เป็นเงินตราต่างประเทศและนำเข้ามาในประเทศไทย จะต้องเสียภาษีในลักษณะเดียวกับผู้พักอาศัยในประเทศไทยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน The Foreign Exchange Management Act (FEMA)⁹² หลักเกณฑ์ข้างต้นเป็นการพิจารณาบุคคลที่ถือว่ามีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งกฎหมายจะมีผลบังคับใช้บุคคลนั้นปรากฏตัวทางกายภาพในอินเดียเท่านั้น

เงินได้พึงประเมินในประเทศไทยไม่ได้แบ่งออกเป็นหมวดหมู่ที่ชัดเจน แต่หากผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยมีเงินได้พึงประเมินที่ทำให้ฐานะทางการเงินมีความมั่งคั่งขึ้นต้องนำเงินได้ดังกล่าวมาคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น เงินได้จากเงินเดือน รายได้จากธุรกิจหรืออาชีพ เงินได้จากดอกเบี้ยในหลักทรัพย์ เงินได้จากเงินปันผล เงินได้จากดอกเบี้ย เงินได้จากลอตเตอรี่ หรือรางวัล ค่าเช่า เงินได้จากกองทุนรวม บริการวิชาชีพ เป็นต้น สำหรับเงินได้ของผู้ที่ไม่ได้พักอาศัยในอินเดียหากมีเงินได้จากต่างประเทศแล้วนำเข้ามาในประเทศไทยจะต้องเสียภาษีในลักษณะเดียวกับผู้พักอาศัยในประเทศ เช่น เงินได้ของนักลงทุนสถาบันต่างประเทศจากหลักทรัพย์ เงินเดือนและเงินได้อื่นๆ ทั้งหมด รายได้จากหน่วยที่ซื้อในสกุลเงินต่างประเทศหรือกำไรระยะยาวที่เกิดจากการโอนย้ายหน่วยดังกล่าว ที่ซื้อในสกุลเงินต่างประเทศ เป็นต้น โดยเงินได้พึงประเมินต้องสามารถวัดมูลค่าและประเมินมูลค่าได้ เพื่อใช้จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา⁹³

ในแต่ละปีภาษี บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ที่มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ โดยต้องนำเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในปีภาษีหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและหักค่าลดหย่อนที่กฎหมายกำหนด พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของประเทศไทยได้อนุญาตให้นำรายจ่ายมาหักลดหย่อนได้หลากหลายประเภทเพื่อช่วยในการออมเงิน กระตุ้นเศรษฐกิจ พัฒนาการศึกษาและเป็นแผนการประหยัดภาษี ยกตัวอย่างเช่น ตามมาตรา 80C สามารถนำเงินจากการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาครัฐ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน เงินลงทุนในระบบบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ เงินฝากธนาคาร มาหักลดหย่อนภาษีได้ไม่เกินจำนวน 150,000 รูปีอินเดีย มาตรา 80CCC สามารถนำค่าเบี้ยประกันสำหรับเบี้ยประกันภัยที่จ่ายสำหรับการวางแผนเรื่องการเงินมาหักลดหย่อนได้ไม่เกินจำนวน 150,000 รูปีอินเดีย มาตรา 80CCD สามารถนำเงินเงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญมาหักลดหย่อนได้ โดยการหักค่าลดหย่อนตามมาตรา 80C มาตรา 80CCC และมาตรา 80CCD รวมกันได้ไม่เกิน 150,000 รูปีอินเดีย มาตรา 80GG ค่าเช่าบ้าน มาตรา 80TTA ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ มาตรา 80E ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรา 80EE ดอกเบี้ยสินเชื่อเงินกู้สำหรับการซื้อบ้านหลังแรก มาตรา 80D อนุญาตให้นำค่าเบี้ยประกันที่จ่ายสำหรับประกันสุขภาพมาหักลดหย่อนได้ เป็นต้น⁹⁴ปีภาษีของประเทศไทยคือวันที่ 1 เมษายน ถึง

⁹²The Income-Tax Act, 1961 ,Section 6. Residence in India [Online], November 22, 2022. Source <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>

⁹³ PwC, Individual - Income determination [Online], November 22, 2022. Source <https://taxsummaries.pwc.com/india/individual/income-determination>

⁹⁴ Kotak life, Section 80C Deductions as per Income Tax Act, 1961 [Online], November 22, 2022. Source

31 มีนาคม และต้องทำการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภายในวันที่ 31 กรกฎาคมของปี ภาชีนั้น⁹⁵

3.2.2 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าลดหย่อนสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา

ในปี 2563 อุตสาหกรรมการศึกษาในอินเดียมีมูลค่าสูงถึง 1.44 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย อุตสาหกรรมการศึกษามีการจัดการอย่างต่อเนื่องเพื่อผลักดันความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับสูงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและประชากรศาสตร์ อินเดียมีข้อได้เปรียบจากการมีประชากรเยาวชนที่ใหญ่ที่สุดกลุ่มหนึ่ง ประกอบด้วยสถาบันการศึกษาและโรงเรียนที่แพร่หลาย หนังสือต่างๆ ไม่ว่าจะหนังสือเรียนหรือหนังสือประเภทอื่นมีราคาถูกลง เนื่องจากอินเดียได้รับสิทธิพิมพ์หนังสือในราคาถูกลง รวมถึงต้นทุนด้านแรงงานและวัตถุดิบที่ต่ำ หนังสือจึงมีราคาถูกลงกว่าประเทศอื่น การเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศอินเดียทำให้ประชาชนมีระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การใช้จ่ายด้านการศึกษาก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงเป็นอันดับสองของรายจ่ายสำหรับครัวเรือนชนชั้นกลางในประเทศอินเดีย⁹⁶ การบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศอินเดีย สามารถนำรายจ่ายเพื่อการบริจาคด้านการศึกษาให้แก่บุคคลอื่นและอุปการะเลี้ยงดูบุตรมาลดหย่อนภาษีได้เช่นเดียวกับประเทศไทยและประเทศออสเตรเลีย กล่าวคือ การลดหย่อนเงินที่ได้บริจาคให้กับสาธารณกุศลหรือกองทุนบรรเทาทุกข์ที่ได้รับอนุญาตสามารถหักได้เท่าจำนวนที่บริจาคจริง⁹⁷ สำหรับรายจ่ายเพื่ออุปการะเลี้ยงดูบุตร ผู้ปกครองสามารถนำรายจ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรมาเป็นค่าลดหย่อนได้ 100 รูปีอินเดียต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคนสูงสุดไม่เกินสองคน และรายจ่ายที่เกี่ยวกับที่พักอาศัยของบุตร สามารถหักลดหย่อนได้ 300 รูปีอินเดียต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคนสูงสุดไม่เกินสองคนมาหักลดหย่อนภาษีได้⁹⁸

ประเทศอินเดียได้มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อสนับสนุนด้านการศึกษา โดยมีมาตรการลดหย่อนเงินบริจาคให้กับสาธารณกุศลหรือกองทุนบรรเทาทุกข์ที่ได้รับอนุญาตโดยสามารถหักได้เท่าจำนวนที่บริจาคจริง ตาม The Income-Tax Act, 1961 มาตรา 80E⁹⁹ ผู้มีเงินได้ที่กู้เงิน

<https://www.kotaklife.com/insurance-guide/savingstax/section-80c-life-insurance-premium-amount-and-deduction>

⁹⁵ The Income-Tax Act, 1961, Chapter VI-A Deduction to be made in computing total income [Online], November 24, 2022. Source <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>

⁹⁶ ประชาชาติธุรกิจ, “อินเดีย” รุกธุรกิจการศึกษา บุกไทยตั้งเด็กเรียนนานาชาติ [ออนไลน์], 17 ธันวาคม 2565. แหล่งข้อมูล <https://www.prachachat.net/education/news-416191>

⁹⁷ The Income-Tax Act, 1961, 80G. Deduction in respect of donations to certain funds, charitable institutions, etc. [Online], November 28, 2022. Source <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>

⁹⁸ The Income-Tax Act, 1961, 80C. Deduction in respect of life insurance premia, deferred annuity, contributions to provident fund, subscription to certain equity shares or debentures, etc. [Online], November 30, 2022. Source <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>

⁹⁹ The Income-Tax Act, 1961, 80E. Deduction in respect of interest on loan taken for higher education [Online], November 24, 2022. Source <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>

จากธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา¹⁰⁰สำหรับตนเอง บุตรและคู่สมรส สามารถนำ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษามาลดหย่อนในการคำนวณภาษีบุคคลธรรมดาได้เท่ากับจำนวนที่ได้จ่ายจริงใน รอบระยะเวลาปีภาษี โดยต้องได้รับใบรับรองจากธนาคารที่ได้ทำการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาซึ่งใบรับรอง ดังกล่าวควรแยกเงินต้นและส่วนดอกเบี้ยของเงินกู้เพื่อการศึกษา ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาสามารถใช้ เป็นค่าลดหย่อนได้ไม่เกิน 8 ปีภาษีนับจากปีที่เริ่มชำระคืนเงินกู้หรือจนกว่าจะชำระดอกเบี้ยคืนทั้งหมดแล้วแต่ ว่ากรณีใดจะถึงก่อน กล่าวคือหากชำระคืนเงินกู้ทั้งหมดภายใน 5 ปีก็จะได้รับอนุญาตให้หักเป็นค่าลดหย่อน ภาษีได้เป็นเวลา 5 ปีเท่านั้นและหากระยะเวลาการเงินกู้เกินกว่า 8 ปี จะไม่สามารถนำดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ชำระ หลังปีที่ 8 มาหักลดหย่อนได้¹⁰¹

จากการศึกษาพบว่าประเทศอินเดียมีการสนับสนุนรายจ่ายด้านการศึกษาในส่วนของ ดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองและได้รับอนุญาต โดยวัตถุประสงค์ในการ กู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสำหรับตนเอง บุตรและคู่สมรส จะสามารถนำมา ลดหย่อนได้เท่ากับจำนวนที่ได้จ่ายจริงในรอบระยะเวลาปีภาษีและใช้เป็นค่าลดหย่อนได้ไม่เกิน 8 ปีภาษีนับ จากปีที่เริ่มชำระคืนเงินกู้หรือจนกว่าจะชำระดอกเบี้ยคืนทั้งหมดแล้วแต่ว่ากรณีใดจะถึงก่อน

3.2.3 วิธีการคำนวณค่าลดหย่อนจากการบรรเทาภาระภาษีรายจ่ายด้านการศึกษา

ตามมาตรา 80E ดอกเบี้ยจ่ายจากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อตนเอง บุตร และคู่สมรสที่จ่ายในระหว่างปีภาษีสามารถนำมาหักลดหย่อนได้โดยไม่มีการจำกัดจำนวน ผลประโยชน์ของการ ลดหย่อนสามารถใช้ได้สูงสุด 8 ปีหรือจนกว่าจะชำระดอกเบี้ยเสร็จสิ้นแล้วแต่ระยะใดถึงก่อน¹⁰²

ยกตัวอย่าง สำหรับการหักค่าลดหย่อนจากดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 80E นาย อาบังเป็นผู้บริหารด้านไอทีที่ได้รับเงินเดือนประจำและอาศัยอยู่กับครอบครัวในมุมไบ นายอดัมลูกชายวัย 19 ปีของนายอาบัง พร้อมทั้งจะศึกษาต่อด้านวิศวกรรมจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในประเทศ นายอาบัง จึงกู้เงินจากธนาคารเพื่อการศึกษาจำนวน 10,000,000 รูปีอินเดีย สัญญากู้เงินมีระยะเวลา 6 ปี เพื่อเป็นค่าเล่า เรียนของนายอดัม อีกทั้งนายอาบัง ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกับธนาคารอีกแห่งเพื่อการศึกษาของตนเองเพื่อนำไป พัฒนาศักยภาพในอาชีพของตน โดยทำสัญญากู้ยืมเงินจำนวน 7,000,000 รูปีอินเดีย สัญญากู้เงินมีระยะเวลา 4 ปี ระหว่างระยะเวลากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาทั้ง 2 สัญญานี้ นายอาบัง สามารถนำรายจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เพื่อการศึกษามาเป็นค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งจำนวน¹⁰³

¹⁰⁰ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจากธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่อศึกษาต่อในระดับสูงหรือระดับอุดมศึกษา (Higher education) ที่สามารถนำมาลดหย่อน ภาษี คือ การศึกษาในระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่ต้องจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่ ได้รับการรับรองจากหน่วยงานด้านการศึกษาของประเทศไทย

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน

¹⁰² เรื่องเดียวกัน

¹⁰³ Prudential life insurance, Section 80E: Tax Exemption on Interest on Education Loan [Online], November 26, 2022.

Source <https://www.iciciprulife.com/insurance-library/income-tax/section-80e-income-tax-exemption.html>

จากการศึกษาวิธีการคำนวณค่าลดหย่อนสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศอินเดีย พบว่า ดอกเบี้ยจ่ายจากการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะจากสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองและได้รับอนุญาตสามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการสนับสนุนการสร้างอาชีพในอนาคต ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา และยังช่วยให้ประชาชนทุกคนในประเทศมีโอกาสได้เข้าถึงระบบการศึกษา พัฒนาทักษะความรู้เพิ่มเติมให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคสมัยปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลาและยังช่วยลดเงินได้สุทธิที่นำมาเป็นฐานในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทำให้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลดลงด้วย แต่อย่างไรก็ตามนโยบายการบรรเทาภาระภาษีดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยตรง เนื่องจากการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น และเป็นการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพียงแค่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง ทำให้เกิดข้อจำกัดของการศึกษานอกระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย

จากที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่า ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียต่างมีมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีการศึกษา การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อการพัฒนาทักษะความสามารถของตนเองไปตลอด ซึ่งประเทศออสเตรเลียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษามาลดหย่อนภาษีได้ โดยรายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้นั้นจะถูกจัดประเภทของรายจ่ายไว้ 3 ประเภทคือ ค่าเล่าเรียนทั่วไปและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา รายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษา และรายจ่ายด้านการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษาและการเดินทางไปกลับระหว่างที่ทำงานกับสถานศึกษา โดยรายจ่ายด้านการศึกษาต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำให้เกิดเงินได้และต้องเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้รับคืนในภายหลัง อีกทั้งต้องมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข รวมถึงตัวอย่างที่ชัดเจนสามารถทำให้เข้าใจในกฎเกณฑ์และเงื่อนไขมากขึ้นและนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่วนประเทศอินเดีย สามารถนำดอกเบี้ยจ่ายจากสถาบันการเงินมาลดหย่อนได้เท่ากับจำนวนที่ได้จ่ายจริงในรอบระยะเวลาปีภาษีและใช้เป็นค่าลดหย่อนได้ไม่เกิน 8 ปี ภาษีนับจากปีที่เริ่มชำระคืนเงินกู้หรือจนกว่าจะชำระดอกเบี้ยคืนทั้งหมดแล้วแต่ว่ากรณีใดจะถึงก่อน โดยวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินต้องกู้เพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อตนเอง บุตรและคู่สมรส เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นการสนับสนุนการสร้างอาชีพในอนาคต ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา และยังช่วยให้ประชาชนทุกคนในประเทศมีโอกาสได้เข้าถึงการศึกษาในระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีกด้วย

บทที่ 4

ปัญหาและแนวทางในการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา ในประเทศไทย

จากการศึกษาในบทที่ 2 และบทที่ 3 พบว่ามาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาในประเทศไทย มาตรการภาษีด้านการศึกษาของผู้เสียภาษีแตกต่างจากกฎหมายของประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขค่าลดหย่อนเกี่ยวกับการจ่ายด้านการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นมาตรการบรรเทาภาระภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาสำหรับผู้เสียภาษีโดยตรงและส่งเสริมให้บุคคลในประเทศยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทำให้ความรู้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคสมัยปัจจุบัน ในบทนี้ผู้เขียนจะศึกษาแนวทางในการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาสำหรับประเทศไทย

4.1 สภาพปัญหาของการไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงของประเทศไทย

จากการศึกษาบทที่ 2 พบว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังที่กำหนดไว้ในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและมาตรการส่งเสริมเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้แนวคิดของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีการนำมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาใช้กับสถานประกอบการที่เป็นนิติบุคคล โดยเป็นมาตรการที่ใส่ใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษียังมีข้อจำกัดในบางประการ เช่น มาตรการทางภาษีที่มีอยู่ยังไม่สามารถจูงใจสถานประกอบการให้เข้าร่วมมากเพียงพอ และไม่ว่าสถานประกอบการจะเลือกรูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกับการทำงานแบบใด ก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีไม่ต่างกัน และเป็นมาตรการจูงใจในลักษณะตั้งรับสถานประกอบการที่มีแผนการพัฒนากำลังคนร่วมกับสถาบันการศึกษาอยู่แล้วที่จะได้รับประโยชน์ แต่ไม่ได้จูงใจสถานประกอบการอื่นๆ ให้มาเข้าร่วมเพิ่มเติม นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีปัญหาการไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายเพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและไม่มีสิ่งจูงใจเพื่อให้เกิดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปัจจุบันมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา คือค่าลดหย่อนเงินบริจาคแก่สถานศึกษาและค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาสามารถนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากบุตรมาหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด โดยรายจ่ายดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงแต่เป็นรายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่นและเป็นการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรเท่านั้น สำหรับมาตรการทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตส่วนใหญ่จะช่วยลดความ

เหลื่อมล้ำด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพสามารถศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมเพียงเท่านั้น

ดังนั้นควรนำค่าลดหย่อนซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรเทาภาระภาษีประเภทหนึ่งของภาครัฐที่จะใช้เมื่อเห็นว่าประชาชนในประเทศต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ สนับสนุนบางเรื่องที่ภาครัฐเห็นว่าประชาชนในประเทศควรให้ความสำคัญ ณ ขณะนั้น มาตรการบรรเทาภาระภาษีโดยการใช้ค่าลดหย่อนอาจช่วยส่งเสริม จูงใจและกระตุ้นให้กับประชาชนทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทางด้านสังคม การท่องเที่ยว การลงทุน การมีบุตร รวมถึงการศึกษา การไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเพื่อส่งเสริม จูงใจและกระตุ้นเกี่ยวกับด้านการศึกษาทำให้ไม่มีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างแท้จริง

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้าน

การศึกษาของประเทศไทย ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย

จากการศึกษาสามารถสรุปและวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อนำมาบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามตารางด้านล่างดังนี้

รายจ่ายที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศอินเดีย
รายจ่ายด้านการศึกษา (เกี่ยวข้องกับผู้ใช้เสียภาษีโดยตรง)	ไม่มี	Commonwealth Consolidated Acts มาตรา 82A ค่าเล่าเรียนทั่วไปและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าฝึกอบรม ค่าเครื่องเขียน ค่าหนังสือเรียน เป็นต้น	ไม่มี

รายการที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศอินเดีย
รายการที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา	ไม่มี	Commonwealth Consolidated Acts - Income Tax Assessment Act 1936 มาตรา 82A รายการเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษาโดยต้องไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัวและรายการด้านการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษาและที่ทำงานกับสถานศึกษา	The Income-Tax Act, 1961 มาตรา 80E รายการดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการรับรองสำหรับตนเอง บุตรและคู่สมรสหักได้เท่ากับจำนวนที่จ่ายจริง
รายการสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่น	1. ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(7) การลดหย่อนเงินที่บริจาคแก่สถานศึกษาของทางราชการโดยให้หักได้เท่าจำนวนที่บริจาคจริง แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิที่เหลือ	1. Commonwealth Consolidated Acts - Income Tax Assessment Act 1997 มาตรา 30.243 การลดหย่อนเงินได้จากการบริจาคเพื่อการกุศลและพรรคการเมือง โดยสามารถหักได้ 1,500 ดอลลาร์ออสเตรเลีย	1. The Income-Tax Act, 1961 มาตรา 80G การลดหย่อนเงินที่ได้บริจาคให้กับสาธารณกุศลหรือกองทุนบรรเทาทุกข์ที่ได้รับอนุญาต โดยสามารถหักได้เท่าจำนวนที่บริจาคจริง

รายการที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ประเทศไทย	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศอินเดีย
	2. ประมวลรัษฎากร มาตรา 47 (1) (ค) ค่าลดหย่อนสำหรับบุตร โดยบุตรคนแรก ลดหย่อน 30,000 บาท บุตรคนที่สองและคนต่อๆ มาลดหย่อน 60,000 บาท โดยมีข้อจำกัดในเรื่องของอายุและสถานะการทำงานของบุตร สำหรับบุตรที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไปที่ยังไม่มีเงินได้และได้มีการศึกษาต่อ	2. Commonwealth Consolidated Acts - Income Tax Assessment Act 1997 เงินอุดหนุนค่าเล่าเรียนบุตรและเลี้ยงดูบุตรที่อายุไม่เกิน 21 ปี หรือ อายุ 21- 24 ปี และต้องศึกษาเล่าเรียนแบบเต็มเวลาในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย¹⁰⁴ โดยรัฐบาลมีเงินอุดหนุนค่าเลี้ยงดูบุตรโดยพิจารณาจากรายได้รวมของครอบครัว¹⁰⁵	2. The Income-Tax Act, 1961 มาตรา 80C ผู้ปกครองสามารถนำ - รายการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร มาเป็นค่าลดหย่อนได้ 100 รูปีอินเดียต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคนสูงสุดไม่เกินสองคน - รายการที่เกี่ยวกับที่พักอาศัยของบุตร สามารถหักลดหย่อนได้ 300 รูปีอินเดียต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคนสูงสุดไม่เกินสองคน .

ตารางที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของรายการด้านการศึกษา หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของรายการ เพื่อนำมาบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย¹⁰⁶

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทย ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายสนับสนุนการศึกษาเพื่อบุคคลอื่นซึ่งเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคแก่สถานศึกษาและค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเช่นเดียวกันทุกประเทศ ซึ่งมาตรการดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงแต่เป็นรายจ่ายเพื่อการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรและสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่นเท่านั้น

¹⁰⁴ Australian Government: Australian Taxation Office, **Number of dependent children 2022** [Online], December 1, 2022. Source <https://www.ato.gov.au/Individuals/Tax-return/2022/Tax-return/Income-test-questions-IT1-IT8/IT8-Number-of-dependent-children-2022/>

¹⁰⁵ Australian Government: Service Australia, **Family income: Child Care Subsidy (CCS)** [Online], December 1, 2022. Source <https://www.servicesaustralia.gov.au/your-income-can-affect-child-care-subsidy?context=41186>

¹⁰⁶ จัดทำโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ดีในประเทศออสเตรเลียผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษา และรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา 3 ประเภทคือ ค่าเล่าเรียนทั่วไป รายจ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อการศึกษา และรายจ่ายด้านการเดินทาง มาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ โดยมาตรการทางภาษีดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่ภาครัฐพยายามดึงดูดวัยทำงานที่มีความหลากหลายทางอาชีพและบุคคลวัยทำงานที่กำลังท้อแท้ให้กลับเข้าสู่การศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในประเทศมีการศึกษา การเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาซึ่งเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิตได้ อย่างไรก็ตาม รายจ่ายที่นำมาลดหย่อนภาษี ผู้เสียภาษีต้องเก็บเอกสารหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งอาจทำให้ภาครัฐเกิดความยุ่งยากเกินความจำเป็นในการตรวจสอบเอกสาร อีกทั้งรายจ่ายค่าเดินทางและรายจ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อการศึกษาเป็นรายจ่ายที่พิสูจน์ได้ค่อนข้างยากกว่ารายจ่ายดังกล่าวใช้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาเป็นสัดส่วนเท่าที่ผู้เสียภาษีทำบันทึกรายละเอียดไว้จริง รวมถึงรายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำมาลดหย่อนต้องเป็นรายจ่ายสำหรับการศึกษาที่ต้องเป็นการรักษาหรือเสริมสร้างทักษะความรู้เฉพาะด้านเพื่อกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบันและต้องส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินได้ที่ได้รับจากกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบันเพิ่มขึ้น ถือเป็นข้อจำกัดทำให้มีโอกาสน้อยลงในการสร้างทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว เช่น ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ด้านภาษา ด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

ประเทศอินเดียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษี โดยสามารถนำดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการรับรอง มาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ ซึ่งช่วยทำให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาในระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวยังไม่เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยตรง แต่เป็นเพียงการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพียงแค่วงเวลาใด เวลาหนึ่งเพียงเท่านั้น อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องของการศึกษาต้องเป็นการศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ทำให้ผู้เสียภาษีที่ทำการศึกษาในสถานที่อื่นๆ ไม่สามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษามาใช้เป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้

4.3 แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning)

ผู้เขียนเห็นว่าปัจจุบันการศึกษาและการเรียนรู้จำเป็นอย่างมากสำหรับทุกคนเนื่องจากการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการดำรงชีพ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยกำหนดทิศทางการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตของประเทศ หากภาครัฐมีการส่งเสริมการศึกษาให้แก่คนในประเทศอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลมากขึ้น อีกทั้งสังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่มีแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่พบปัญหาดังกล่าว ประเทศอื่นๆ ก็พบปัญหาเหล่านี้เช่นกัน จากการศึกษาพบว่า

ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับรายจ่าย ด้านการศึกษาและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาซึ่งเป็นการบรรเทาภาระภาษีต่อผู้เสียภาษีโดยตรง ซึ่ง หากนำมาปรับใช้กับประเทศไทยก็อาจจะเป็นการจูงใจ กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้นอีก ทั้งเป็นการลดภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา และเมื่อทุกคนมีการศึกษา การเรียนรู้สิ่งใหม่ อยู่ตลอดเวลาเพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการพัฒนา ประเทศให้ก้าวไกลมากขึ้น และเมื่อมีความรู้ ทักษะที่เพิ่มขึ้นย่อมเป็นโอกาสที่จะทำให้เติบโตในหน้าที่การงาน ส่งผลต่อการมีเงินได้ในอัตราที่สูงขึ้น และภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้นเช่นกันซึ่งเป็นไปตามหลักความเป็นธรรมเชิงตั้ง

การประยุกต์ใช้แนวทางการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย จากการศึกษาพบว่าสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ต้องมี หลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง โดยเป็นรายจ่ายการศึกษาเพื่อหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น หนังสือ ตำราเรียน หรือการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะ ความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม หรืออาชีพการงานที่ทำให้ได้รับเงินได้ ซึ่งรายจ่ายเพื่อการศึกษาต้องเป็นการรักษาหรือเสริมสร้างทักษะ ความรู้ เฉพาะด้านเพื่อกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบัน และการศึกษาดังกล่าวต้องส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้ เงินได้ที่ได้รับจากกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบันเพิ่มขึ้น อีกทั้งต้องหลักฐาน เช่น ใบกำกับภาษี ใบเสร็จรับเงิน ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง

ดังนั้นหากประเทศไทยนำมาตราการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือ เพิ่มเติมจากมาตรการที่มีอยู่แล้ว ควรนำรายจ่ายค่าเล่าเรียนทั่วไปและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา มาเป็นแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้

(1) รายจ่ายเพื่อการศึกษาต้องเป็นรายจ่ายเพื่อการรักษาหรือเสริมสร้างทักษะ ความรู้และทักษะ ส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินได้ที่ได้รับจากกิจกรรมหรืออาชีพหลักและอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น รวมถึงพัฒนา และเสริมสร้างทักษะอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพหลักและอาชีพเสริมโดยตรง แต่เป็นทักษะที่มีความสำคัญและทุกคนต้องมีการดำเนินชีวิตในปัจจุบันอนาคต โดยเป็นการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ หรือตามอัธยาศัย แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองและอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โดยหลักเกณฑ์ของรายจ่ายเพื่อการศึกษาที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา มีเงื่อนไขของรายจ่าย ดังต่อไปนี้

ค่าเล่าเรียนระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ต้องเป็นหลักสูตรที่เสริมทักษะที่ จำเป็นสำหรับเตรียมตัวสู่การทำงานในอนาคต หรือการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อวางแผนการศึกษาต่อในระดับที่ สูงขึ้น โดยหลักสูตรที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ต้องเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ขาดแคลนและเป็น ที่ต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต คือ หลักสูตรเกี่ยวกับการตลาด การบัญชีและการเงิน การขนส่งและโลจิส

ดิกส์ การแพทย์และสุขภาพ ไอทีอิเล็กทรอนิกส์ และวิศวกรรม¹⁰⁷ และต้องมีการพิจารณาหลักสูตรการเรียน การศึกษาที่สามารถนำมาลดหย่อนได้ทุกปีเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและอาชีพที่ จำเป็นในอนาคต

หลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะความรู้ใหม่เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคดิจิทัลและ เสริมสร้างทักษะอื่นๆ ที่มีความสำคัญและทุกคนต้องมีในการดำเนินชีวิตในอนาคต โดยทักษะดังกล่าวต้อง ทักษะสำคัญและจำเป็นในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและอนาคต ตามรายงานของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) เรื่องทักษะจำเป็นที่โลกอนาคตต้องการ¹⁰⁸ เช่น การอบรมหรือพัฒนาทักษะการใช้งาน ด้านคอมพิวเตอร์ที่เป็นโปรแกรมพื้นฐาน การอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะคิด วิเคราะห์และนวัตกรรม ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ทักษะในการบริหารจัดการตนเอง การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น การอบรมหรือพัฒนาทักษะทางสังคมที่ใช้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้คน (Soft Skills) การเรียนรู้การ แก้ปัญหา เป็นต้น โดยหลักสูตรที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ต้องได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับทักษะที่สำคัญในอนาคตตามรายงานของสภาเศรษฐกิจโลก

หลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ ควรเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมบุคคลในวัย เกษียณมีการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและไม่จำกัดอายุ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตเพื่อสร้างความสุขในทุกวันและ สามารถใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริงและยั่งยืน โดยต้องเป็นหลักสูตรในโครงการเกษียณมีดี ระบบนิเวศการ เรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทักษะงานสำหรับผู้สูงวัย¹⁰⁹ ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานการ วิจัยแห่งชาติและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม¹¹⁰

รายการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นรายการเพื่อการเรียนรู้การใช้ชีวิตหรือการทำงานรูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ทุกคนโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเพศและวัย รวมถึงการเรียนสามารถเรียนได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย โดยการเรียนรู้สามารถประยุกต์ใช้กับการใช้ชีวิตทั้งในปัจจุบันไปจนถึงอนาคต และสามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดและเรียนได้ตลอดชีวิต

(2) รายการด้านการศึกษาตามที่กล่าวในข้อ (1) สามารถเป็นการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาและการเรียนรู้ระยะสั้นและระยะยาว แต่อย่างไรก็ตามหลักสูตรการศึกษาต้อง ได้รับการอนุญาตและได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ สภาวิชาชีพต่างๆหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยบุคคลที่สามารถนำรายการด้านศึกษามาลดหย่อนภาษีได้ต้องมีอายุ 25 ปีขึ้นไป

¹⁰⁷ กรมการจัดหางาน, **เปิดสายงาน อาชีพที่ขาดแคลนและตลาดต้องการมากที่สุด** [ออนไลน์], 18 ธันวาคม 2565. แหล่งข้อมูล https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/ranong_th/217c120212672a63f5e00631b45879ff.pdf

¹⁰⁸ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, **Lifelong learning การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อ รองรับการผลิตใหม่ฉับพลันและวิกฤตการณ์โลก** [ออนไลน์], 28 ธันวาคม 2565. แหล่งข้อมูล <https://www.nxpo.or.th/report/9976/>

¹⁰⁹ โครงการเกษียณมีดี คือโครงการสร้างคุณค่าแก่ตนเองและสร้างรายได้ในช่วงบั้นปลายชีวิตได้ ที่ก่อให้เกิด ระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต “มี ดี” (MEDEE : Multi-generation Entrepreneur Development Educational Ecosystem) เพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับผู้สูงวัย โดยมี 3 กิจกรรมหลัก คือ โรงเรียนดิจิทัล ชุมชนคนมีดี และตลาดคนมีดี

¹¹⁰ วิทยาลัยการศึกษาตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มีดี : เกษียณมีดี [ออนไลน์], 21 ธันวาคม 2565. แหล่งข้อมูล <https://www.lifelong.cmu.ac.th/medee/>

(3) รายงานด้านการศึกษที่สามารถนำมาเป็นค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาควรกำหนดเพดานสิทธิประโยชน์สำหรับการลดหย่อนรายจ่ายด้านการศึกษา โดยอ้างอิงจากรายจ่ายเฉลี่ยด้านการศึกษาต่อคนตามข้อมูลจากสำนักงานสถิติ ซึ่งรายจ่ายเฉลี่ย 10 ปีย้อนหลังประมาณ 53,665 บาท¹¹¹ ดังนั้นควรกำหนดเพดานสิทธิประโยชน์สำหรับการลดหย่อนรายจ่ายด้านการศึกษาไม่เกิน 50,000 บาทต่อปีภาษี เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะรายจ่ายด้านการศึกษาต่อคนในแต่ละปีภาษี และควรมีการพิจารณาเพดานสิทธิประโยชน์สำหรับการลดหย่อนเมื่อมีข้อบ่งชี้หรือผลกระทบที่สำคัญต่อการศึกษา เช่น ภาวะทางด้านเศรษฐกิจ อัตราค่าเงิน เป็นต้น

สำหรับรายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษาไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว และรายจ่ายด้านการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษา และการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับที่ทำงานกับสถานศึกษา ไม่ควรนำมาปรับใช้ เนื่องจากเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษาเป็นรายจ่ายที่พิสูจน์ได้ค่อนข้างยากกว่า รายจ่ายนั้นใช้เพื่อวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาเป็นสัดส่วนเท่าไร เช่น รายจ่ายค่าแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์แบบสัมผัส สามารถใช้งานได้หลายวัตถุประสงค์ ทั้งการเรียนรู้ การศึกษาและท่องเว็บไซต์เพื่อคลายเครียด กรณีนี้พิสูจน์ได้ค่อนข้างยากสำหรับสัดส่วนของรายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษาเป็นวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นจำนวนที่ถูกต้องตามสมควร อีกทั้งหากนำมาปรับใช้อาจทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดความยุ่งยากเกินความจำเป็นในการตรวจสอบเอกสาร

รายจ่ายด้านการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษา และการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับที่ทำงานกับสถานศึกษา ไม่ควรนำมามาตรการทางภาษีมาปรับใช้ เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของเอกสารในการเดินทางบางประเภท ไม่มีเอกสารหลักฐานที่สามารถอ้างอิงได้ ทำให้สามารถตรวจสอบได้ค่อนข้างยากกว่ารายจ่ายด้านการเดินทางเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปศึกษาและเรียนรู้หรือไม่ เช่น การเดินทางโดยขนส่งสาธารณะ เป็นต้น

การประยุกต์ใช้แนวทางการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศอินเดีย จากการศึกษาพบว่าประเทศอินเดียมีการสนับสนุนรายจ่ายด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในส่วนของดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองและได้รับอนุญาต โดยวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในด้านการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยสำหรับตนเอง บุตรและคู่สมรส แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยไม่ควรนำมามาตรการดังกล่าวมาปรับใช้ เนื่องจาก

(1) การกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากสถาบันการเงินส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบเพื่อตนเอง บุตรและคู่สมรสเท่านั้น ทำให้มีข้อจำกัดสำหรับรายจ่ายการศึกษาในรูปแบบนอกระบบและตามอัธยาศัยที่ไม่สามารถกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากสถาบันการเงินได้ ถือว่าไม่สอดคล้องตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถเรียนรู้ในรูปแบบใดก็ได้ เพื่อเสริมสร้างทักษะบางอย่างให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วไปตลอดชีวิต

¹¹¹ คณะผู้วิจัยบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ, “โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติประจำปีงบประมาณ 2551 - 2561.” (สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 16.

(2) ข้อจำกัดในเรื่องของคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากสถาบันการเงิน เช่น บุคคลที่สามารถกู้ยืมเงินได้ต้องมีรายได้แน่นอนเพียงพอต่อการผ่อนชำระเงินกู้ อายุระหว่าง 25 - 60 ปี การค้ำประกันและหลักประกันเป็นปัจจัยหนึ่งที่สถาบันการเงินอาจใช้ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อเงินกู้ยืม เป็นต้น จะเห็นได้ว่าบุคคลที่สามารถกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาได้ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่สถาบันการเงิน กำหนดเท่านั้น และบุคคลที่สามารถนำรายจ่ายดอกเบี้ยมาหักค่าลดหย่อนได้จะมีบุคคลเฉพาะกลุ่ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ต่อเนื่องอย่างตลอดชีวิต โดยไม่จำกัดในเรื่องของเพศ และช่วงอายุ

(3) รายจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาช่วยทำให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาในระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แต่ไม่ได้เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่เป็นเพียงการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพียงแค่วงเวลาใด เวลาหนึ่งเพียงเท่านั้น จากตารางความสอดคล้องของหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาและแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามกลุ่มเป้าหมาย ประเทศอินเดียสามารถนำดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจากสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการรับรอง มาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น

จากที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังคงมีปัญหาการขาดแรงจูงใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษา มีเพียงมาตรการทางภาษีสำหรับรายจ่ายสนับสนุนการศึกษาเพื่อบุคคลอื่นซึ่งเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคแก่สถานศึกษาและค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเช่นเดียวกับประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดีย ซึ่งมาตรการดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงแต่เป็นรายจ่ายเพื่อการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรและสนับสนุนการศึกษาแก่บุคคลอื่นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามประเทศออสเตรเลียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษี ที่สามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษาและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา มาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เพิ่มเติมอีกด้วย ซึ่งหากประเทศไทยนำมาตรการบรรเทาภาระภาษีของประเทศออสเตรเลียมาเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระภาษีให้เหมาะสมกับประเทศไทยจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจและส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเมื่อทุกคนมีการศึกษา การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีทักษะที่ทันสมัยมากขึ้น ย่อมเป็นโอกาสที่จะทำให้เติบโตในหน้าที่การงาน ส่งผลต่อการมีเงินได้ในอัตราที่สูงขึ้น และภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้นเช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีสำหรับความเป็นธรรมในเชิงตั้ง

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ อาชีพการงาน สังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะในเรื่องเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมากมายโดยอาจเกี่ยวข้องกับอาชีพการงานหรือแม้กระทั่งการดำเนินชีวิตประจำวัน การพัฒนา ประชากรของประเทศให้มีการศึกษา มีความรู้ความสามารถจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชีวิตของทุกคน และเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องแสวงหาองค์ความรู้เพื่อมาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เพื่อสร้างความสำเร็จให้กับชีวิต แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาเล่าเรียนในระบบการศึกษาเพียงอย่างเดียวเพื่อใช้งานตลอดชีวิตอาจไม่เพียงพอที่จะ ตอบโจทย์วิถีชีวิตแบบใหม่ เนื่องจากปัจจุบันบุคคลหนึ่งคนมีการทำงานหลากหลายอาชีพ หลายคนไม่ได้มีเพียง อาชีพหลักเพื่อหารายได้เท่านั้น แต่มีอาชีพเสริมอื่นๆ ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่ต่อยอดเป็นงานมั่นคงได้ และด้วย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้ความรู้ในด้านต่างๆ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความสำคัญมากในยุคปัจจุบัน ดังนั้นภาครัฐควรมีการส่งเสริมการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเอื้ออำนวยให้ประชาชนได้พัฒนาทักษะอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำมาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาใช้ กับสถานประกอบการที่เป็นนิติบุคคล โดยเป็นมาตรการที่ใช้จูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมกับ สถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษียังมีข้อจำกัดในบางประการและเป็นแรงจูงใจ สำหรับผู้ประกอบการบางกลุ่มเท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อส่งเสริมและจูงใจให้ประชาชนมีการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรการ บรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มีอยู่ปัจจุบันไม่ได้ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรายจ่ายที่สามารถนำมาลดหย่อนได้ เป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรง ซึ่งมาตรการ ดังกล่าวกำหนดให้สามารถลดหย่อนเงินบริจาคแก่สถานศึกษาของทางราชการเพื่อสนับสนุนการศึกษาแก่ บุคคลอื่นโดยสามารถหักเป็นค่าลดหย่อนได้ตามจริงแต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้สุทธิที่เหลือ รวมถึงค่า ลดหย่อนบุตรสำหรับบิดาและมารดาสามารถนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการอุปการะเลี้ยงดูบุตรมาหักลดหย่อนได้ ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด โดยสามารถลดหย่อนแบบเหมาโดยบุตรคนแรกลดหย่อน 30,000 บาท บุตรคน ที่สองและคนต่อๆ มาลดหย่อน 60,000 บาท นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของอายุและสถานะการทำงาน ของบุตร สำหรับบุตรที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไปที่ยังไม่มีเงินได้และทำการศึกษาต่อ โดยบิดามารดาเป็นผู้สนับสนุน รายจ่ายด้านการศึกษาก็จะไม่สามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษามาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ ซึ่ง

สะท้อนให้เห็นว่ามาตรการการค่าลดหย่อนบุตรสำหรับบิดามารดาไม่ได้เชื่อมโยงกับการศึกษาโดยตรงแต่เป็นการแบ่งเบาภาระบิดามารดาของบุตรเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่าประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายสนับสนุนการศึกษาเพื่อบุคคลอื่นซึ่งเป็นรายจ่ายเกี่ยวข้องกับการบริจาคให้แก่สถานศึกษาและค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเช่นเดียวกันกับประเทศไทย นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียและประเทศอินเดียมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่สามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษาและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษามาลดหย่อนได้เพิ่มเติม

ประเทศออสเตรเลียมีความพยายามดึงดูดวัยทำงานที่มีความหลากหลายทางอาชีพและบุคคลวัยทำงานที่กำลังห่อหุ้มให้กลับเข้าสู่การศึกษาและการฝึกอบรม โดยขอความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและสถาบันการอบรมวิชาชีพต่างๆ โดยใช้มาตรการลดหย่อนทางภาษีเข้ามาช่วยจูงใจทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในประเทศมีการศึกษา การเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยสามารถนำรายจ่ายด้านศึกษามาลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ รายจ่ายดังกล่าวมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง โดยเป็นรายจ่ายการศึกษาเพื่อหาความรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้ในห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะ ความรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพการงานที่ทำให้ได้รับเงินได้ ซึ่งรายจ่ายเพื่อการศึกษาต้องเป็นการรักษาหรือเสริมสร้างทักษะ ความรู้เฉพาะด้านเพื่อกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบัน และการศึกษาดังกล่าวต้องส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินได้ที่ได้รับจากกิจกรรมหรืออาชีพที่ทำในปัจจุบันเพิ่มขึ้น ส่วนรายจ่ายจะมีการจัดประเภทไว้ 3 ประเภทคือ ค่าเล่าเรียนทั่วไปและรายจ่ายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษา รายจ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์เพื่อการศึกษา และรายจ่ายด้านการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับสถานศึกษา และการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักอาศัยกับที่ทำงานกับสถานศึกษา ซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข รวมถึงตัวอย่างที่กำหนดไว้ด้วยความชัดเจนสามารถทำให้เข้าใจในกฎหมายและเงื่อนไขมากขึ้นและนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมาตรการบรรเทาภาระภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีโดยตรงและส่งเสริมให้บุคคลในประเทศยกระดับทักษะ ความรู้ความสามารถให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคสมัยปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนมีการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลาอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเทศอินเดียสามารถนำรายจ่ายด้านการศึกษาในส่วนของดอกเบี้ยจ่ายสำหรับเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองและได้รับอนุญาต โดยวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่อตนเอง บุตรและคู่สมรส มาลดหย่อนได้เท่ากับจำนวนที่ได้จ่ายจริงในรอบระยะเวลาปีภาษีและใช้เป็นค่าลดหย่อนได้ไม่เกิน 8 ปีภาชนะนับจากปีที่เริ่มชำระคืนเงินกู้หรือจนกว่าจะชำระดอกเบี้ยคืนทั้งหมดแล้วแต่ว่ากรณีใดจะถึงก่อน มาตรการดังกล่าวเป็นการสนับสนุนการสร้างอาชีพในอนาคต ช่วยทำให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาในระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แต่อย่างไรก็ตามมาตรการ

ดังกล่าวยังไม่เป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยตรง แต่เป็นเพียงการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพียงแค่วงเวลาใด เวลาหนึ่งเท่านั้น

ประเทศไทยควรนำแนวทางการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลียมาประยุกต์และปรับใช้ เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยค่าลดหย่อนถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของภาครัฐที่ใช้เพื่อบรรเทาภาระภาษีเมื่อเห็นว่าประชาชนในประเทศต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจหรือสนับสนุนบางเรื่องที่ภาครัฐเห็นว่าประชาชนในประเทศควรให้ความสำคัญ ณ ขณะนั้น การใช้ค่าลดหย่อนเป็นมาตรการบรรเทาภาระภาษีที่จะสามารถส่งเสริม จูงใจและกระตุ้นให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆ ให้ทันต่อสิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาต่อยอดในอาชีพการงาน การใช้ชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิตของประเทศ และย่อมเป็นโอกาสที่จะทำให้เติบโตในหน้าที่การงาน ส่งผลต่อการมีเงินได้ในอัตราที่สูงขึ้น และภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้นเช่นกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการกำหนดมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและมาตรการอื่นมาใช้ควบคู่กัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังต่อไปนี้

(1) ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชนได้รู้จักเพิ่มมากขึ้น รวมถึงขยายช่องทางหรือสถานที่เรียนรู้ให้ครอบคลุมและทั่วถึงแก่ประชาชนทุกคน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต การศึกษาและการประกอบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจุบันหลายคนไม่ได้มีเพียงอาชีพหลักเพื่อหารายได้เท่านั้น แต่มีอาชีพเสริมอื่นๆ ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่ต่อยอดเป็นงานมั่นคงได้ การศึกษาและการเรียนรู้สิ่งใหม่ไปตลอดชีวิตจึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ

(2) ควรออกมาตรการบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้กฎกระทรวงโดยกำหนดรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นรัษฎากรตาม (17) ของมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร โดยนำมาตรการบรรเทาภาระภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศออสเตรเลียมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับรายจ่ายด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยรายจ่ายดังกล่าวต้องเป็นการเรียนรู้และการศึกษาที่เสริมสร้างทักษะ ความรู้และทักษะส่งผลหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เงินได้ที่ได้รับจากกิจกรรมหรืออาชีพหลักและอาชีพเสริมเพิ่มขึ้น รวมถึงพัฒนา และเสริมสร้างทักษะอื่นๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรืออาชีพหลักและอาชีพเสริมโดยตรง แต่เป็นทักษะความรู้ใหม่เพื่อให้อุตสาหกรรมการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคดิจิทัลและเสริมสร้างทักษะอื่นๆ ที่มีความสำคัญและทุกคนต้องมีการดำเนินชีวิตในอนาคต เช่น การอบรมหรือพัฒนาทักษะการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์ที่เป็นโปรแกรมพื้นฐาน การอบรมหรือพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ทักษะคิดวิเคราะห์

และนวัตกรรม ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ทักษะในการบริหารจัดการตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การอบรมหรือพัฒนาทักษะทางสังคมที่ใช้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้คน (Soft Skills) การเรียนรู้การแก้ปัญหา เป็นต้น โดยหลักสูตรที่สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองและอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ

(3) ควรมีมาตรการทางภาษีเพื่อจูงใจนิติบุคคลที่เป็นสถานประกอบการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะและความรู้ ให้มีจัดทำหลักสูตรที่มีเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเนื้อหาของหลักสูตรต้องได้รับการอนุญาตและรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรดังกล่าวสามารถเรียนรู้ได้ทุกคน โดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ นอกจากนี้เงื่อนไขของสิทธิประโยชน์ทางภาษีควรขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดการการเรียนรู้และการศึกษา เช่น การจัดรูปแบบการสอนแบบตัวต่อตัว (Face-To-Face) เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้มากกว่าการสอนรูปแบบอื่น เนื่องจากการการเผชิญหน้าทำให้เห็นสภาพความพร้อมหรือไม่พร้อมของแต่ละบุคคลได้ละเอียดกว่า และเมื่อมีข้อสงสัยหรือการตรวจสอบความเข้าใจจะทำได้ง่ายกว่า ดังนั้นรูปแบบการสอนแบบตัวต่อตัว ควรได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่มากกว่า การจัดรูปแบบการสอนแบบผสมผสาน และการจัดรูปแบบการสอนแบบออนไลน์ โดยออกมาตรการทางภาษีสำหรับนิติบุคคล ภายใต้พระราชกฤษฎีกาหรือกฎกระทรวง เรื่องการคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของเงินได้ที่ได้จากการจัดอบรม พัฒนาทักษะและความรู้ของหลักสูตรที่มีเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความ

- กลุ่มนักวิชาการภาษาอากร. (2563). ภาษาอากรตามประมวลรัษฎากร 2564. โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- กลุ่มสถิติรายได้รายจ่าย กองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2564. ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.
- คณะผู้วิจัยบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ. โครงการวิจัยและพัฒนาระบบบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2551 – 2561. สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. (2563). คำสอนวิชากฎหมายภาษาอากร. (พิมพ์ครั้งที่ 13). โรงพิมพ์ธนอรุณการพิมพ์.
- สาโรช บัวศรี. (2549). การศึกษาและจริยธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สุนทร สุนันชัย. (2532). หลักและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2543). การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Bartlett, S. & Burton, D. Practitioner research or descriptions of classroom practice? A discussion of teachers investigating their classrooms. Educational Action Research.
- Global Education Monitoring Report Team. (2005). Literacy for life. Graphoprint.
- The Organization for Economic Co-operation and Development: OECD. (2021). Revenue statistics in Asia and the Pacific - Strengthening tax revenues in developing Asia.

แหล่งข้อมูลออนไลน์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงศึกษาธิการ. (27 กันยายน 2565). นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ.

2564 – 2565. <https://drive.google.com/file/d/11a97xUrrRums5QAp7k-23HTCgiCQXXnB/view>

กรุงเทพธุรกิจ. (16 มกราคม 2563) อินเดีย อีกหนึ่งทางเลือก เด็กไทยศึกษาต่อ. [https://www.bangkokbiznews.com](https://www.bangkokbiznews.com/social/862256)

/social/862256

กรมสรรพากร. (17 สิงหาคม 2547). พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้น

รัษฎากร (ฉบับที่ 420) พ.ศ. 2547. <https://www.rd.go.th/21455.html>

รัฐบาลไทย. (7 กันยายน 2565). การประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

ด้านการศึกษา. <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/58957>

?fbclid=IwAR2DS5MhBLCw52hISP85Ut6LlxMAXCDQSnF6u6hAC7l1anrpucbxyv5Ol4

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. (20 กันยายน 2565). กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา.

<https://www.studentloan.or.th/th/home>

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 1, 2022). Australian and foreign resident

examples. [https://www.ato.gov.au/Individuals/coming-to-australia-or-going-overseas/In-](https://www.ato.gov.au/Individuals/coming-to-australia-or-going-overseas/In-detail/Residency/Examples-of-residents-and-foreign-residents/)

detail/Residency/Examples-of-residents-and-foreign-residents/

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 1, 2022). Australian resident for tax

purposes. [https://www.ato.gov.au/Individuals/Coming-to-Australia-or-going-overseas/Your-](https://www.ato.gov.au/Individuals/Coming-to-Australia-or-going-overseas/Your-tax-residency/Australian-resident-for-tax-purposes/)

tax-residency/Australian-resident-for-tax-purposes/

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 1, 2022). Income and deductions

<https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/>

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 1, 2022). Individual income tax rates.

<https://www.ato.gov.au/rates/individual-income-tax-rates/>

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 1, 2022). Your income if you are under

18 years old. [https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Income](https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Income/Your-income-if-you-are-under-18-years-old/)

/Your-income-if-you-are-under-18-years-old/

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 3, 2022). Deductions you can claim.

<https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/Deductions-you-can-claim/>

#Occupationandindustryspecificguides

Australian Government: Australian Taxation Office. (October 3, 2022). Self-education expenses.

[https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/](https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/self-education-expenses/)

self-education-expenses/

- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 8, 2022). Amounts you do not include as income. <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/income-you-must-declare/amounts-you-do-not-include-as-income/>
- Australian Government: Australian Taxation Office, Clothing. (October 11, 2022). laundry and dry-cleaning expenses. <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/clothing,-laundry-and-dry-cleaning-expenses/>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 11, 2022). Self-education expenses. <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/self-education-expenses/>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 11, 2022). Travel expenses <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/Deductions-you-can-claim/Transport-and-travel-expenses/Travel-expenses/>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 22, 2022). Example: interest on borrowings. <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Education-and-study/?anchor=Specificselfeducationexpenses#Specificselfeducationexpenses>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 22, 2022). Example: work-related self-education expenses. <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Education-and-study/?anchor=Specificselfeducationexpenses#Specificselfeducationexpenses>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 24, 2022). Example: receiving Austudy payments. <https://www.ato.gov.au/individuals/income-and-deductions/deductions-you-can-claim/self-education-expenses/#Depreciatingassets>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 24, 2022). Travel expenses <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Education-and-study/?anchor=Travelexpenses#Travelexpenses>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (October 24, 2022). Example: work out the decline in value deduction adjusted to remove private use. <https://www.ato.gov.au/Individuals/Income-and-deductions/In-detail/Decline-in-value-of-depreciating-assets/>
- Australian Government: Australian Taxation Office. (December 1, 2022). Number of dependent children 2022. <https://www.ato.gov.au/Individuals/Tax-return/2022/Tax-return/Income-test-questions-IT1-IT8/IT8-Number-of-dependent-children-2022/>

- Australian Government: Service Australia. (December 1, 2022). Family income: Child Care Subsidy (CCS). <https://www.servicesaustralia.gov.au/your-income-can-affect-child-care-subsidy?context=41186>
- BankBazaar. (November 23, 2022). Tax Benefits on Tuition Fees & Education. <https://www.bankbazaar.com/tax/tax-benefits-on-tuition-and-school-fees.html>
- Core. (September 23, 2022). Lifelong Learning: Meaning, Challenges, and Opportunities. <https://files.core.ac.uk/pdf/2612/81565041.pdf>
- Internal Revenue Service. (September 5, 2022). Tax Benefits for Education: Information Center <https://www.irs.gov/newsroom/tax-benefits-for-education-information-center>
- James Nott, Day Neilson. (October 24, 2022). Tax Deductibility of Self Education Expenses. https://www.tved.net.au/index.cfm?SimpleDisplay=PaperDisplay.cfm&PaperDisplay=https://www.tved.net.au/PublicPapers/June_2002,_Accountants_Education_Channel__Tax,_Tax_Deductibility_of_Self_Education_Expenses.html
- Kotak life, Section 80C Deductions as per Income Tax Act 1961. (November 22, 2022). <https://www.kotaklife.com/insurance-guide/savingstax/section-80c-life-insurance-premium-amount-and-deduction>
- Parliament of Australia. (October 1, 2022). Australian Government revenue. https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/BudgetReview202021/AustralianGovernmentRevenue
- Prudential life insurance. (November 26, 2022). Section 80E: Tax Exemption on Interest on Education Loan. <https://www.icicprulife.com/insurance-library/income-tax/section-80e-income-tax-exemption.html>
- PwC. (November 22, 2022). Individual - Income determination. <https://taxsummaries.pwc.com/india/individual/income-determination>
- The Income-Tax Act, 1961. (November 24, 2022). Chapter VI-A Deduction to be made in computing total income. <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>
- The Income-Tax Act, 1961. (November 22, 2022). Section 6. Residence in India. <https://legislative.gov.in/sites/default/files/A1961-43.pdf>
- World population review. (September 5, 2022). Countries with the Best Educational Systems - 2021 Best Countries Report. <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/education-rankings-by-country>

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประมวลรัษฎากร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2508

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 27) พ.ศ. 2533

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 36) พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 37) พ.ศ. 2552

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 44) พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 51) พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 51) พ.ศ. 2562

พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 480) พ.ศ. 2552

พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 735) พ.ศ. 2564

กฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)

กฎกระทรวง ฉบับที่ 379 (พ.ศ.2564) การยกเว้นรัษฎากร มาตรการซื้อปดิมี่คีน ปี2565

Commonwealth Consolidated Acts, Income Tax Assessment Act 1936 Part III - Liability to
Taxation Division 3 - Deductions Section 82a

Commonwealth Consolidated Acts, Income Tax Assessment Act 1997

The Income-tax Act, 1961, 80E. Deduction in respect of interest on loan taken for higher
education